

גליון מס' 1 - שנה 40 - מאי/יוני 2023 - תשפ"ג

קהילתון

בעבר "היים אקספרס"

ההפיכה השיפוטית לאן ???



תנועות המחאה לאן ???

אביב מושלם עם פריחה מחודשת...

אסיון
במסגרת שיתוף



דיור מושלם

שירותי דיור מוגן בביתך



חייגו עכשיו

04-8119945

והבטיחו את הנאתכם מהשירות

לראשונה בישראל

השילוב המושלם בין הבית שלך והשירות שלנו!

גם להינות מארוחות טריות, כביסה, ניקיון, ייעוץ רפואי, שירותי רפואת חירום, סיירת ביטחון, תיקונים, תמיכה, ייעוץ אישי ועוד. הכל עד פתח הבית.

וגם להשתתף בחוגים, בטיולים, להשתמש בחדר הכושר ובבריכה ולצפות באירועי תרבות ואמנות.

הכל בבתי הדיור המוגן של ארגון עולי מרכז אירופה בחיפה.

בשלב זה יופעלו השירותים באזורי רכס הכרמל ושכונת נווה-שאנן בלבד.

דיור מושלם - פריחה מחודשת לך ולביתך.

השירות ניתן ע"י פסגות כרמל, ארגון עולי מרכז אירופה ס. חיפה



תוכן עניינים

דברים שרציתי לומר - מיכה לימור	עמ' 4
דעות ותגובות	עמ' 5-11
ביקור במערב אפריקה - אילנה זבירין	עמ' 12-16
המורה העברי הראשון בחיפה - יעקב שורר	עמ' 17-18
בעידן התמימות - רפי סיאנו	עמ' 19-20
מראה מראה מראתי - האם את משקפת אותי?! - ד"ר דליה לורנץ	עמ' 21-22
כלי נגינה עתיקים וחדשים - אלה מול אלה - אילנה זבירין	עמ' 23-24
החבילה / מוניקה הלפר - רעיה טילינגר	עמ' 25-26
מעולם החדשנות - שלי חן	עמ' 27-30
משוט בארץ - מאפיית "ילדודס" בקריית גת - דוד סימה (פסגת-חן)	עמ' 31
פרס הפסיכותרפיסטית של השנה - אלינור אבינור (פסגת חן)	עמ' 32
הזדקנות מוצלחת - לאה שלייכר-נובק	עמ' 33
משולחן הקהילה - בתשבע וייס	עמ' 35-39



קוראינו מוזמנים לשגר מכתבים למערכת, דעות ותגובות ו/או כתבות לקהילתון

חומר למערכת יש לשלוח לכתובת michalimor@bezeqint.net

בקובץ word, צילומים בפורמט jpeg. חומרים יפורסמו לאחר עריכה והגהה.

חומרים ערוכים לא יועברו לאישור הכותבים ולא יוחזרו במידה ויוחלט שלא לפרסמם.



קהילתון

כתב-עת לענייני חברה, תרבות והיסטוריה

מו"ל: ארגון "פסגות כרמל" (ארגון עולי מרכז אירופה, חיפה)

עורך: מיכה לימור michalimor@bezeqint.net

מערכת: ציפי ברמן, (רכזת המערכת), מיכאל מאיר-ברודניץ, בתשבע וייס, אילנה זבירין,

רות חשמונאי, רעיה טילינגר, ד"ר דליה לורנץ, עדנה מרקוביץ, רפי סיאנו, יעקב שורר

עיצוב: מילניום איילון - תשלובת טכנולוגיות דפוס

דברים שרציתי לומר

מיכה לימור



סיכום ביניים....

אז מה היה לנו??? עוד מעט תחלוף כחצי שנה מאז הקמתה של 'ממשלת ביבי', ממשלת ה-64 מנדטים, והמציאות עמומה, מעורפלת, סוערת ותוססת. רציתי לשאול: מה רצה כל אחד משותפי הקואליציה ומה קיבל עד כה??? כמעט כלום.

ראש הממשלה בנימין נתניהו רצה שינוי זריז ופסקני במערכת המשפטית כך שיוכל להביא לידי סיום נוח של משפטו המתמשך ומסתבך באמצעות הממשלה יועצים משפטיים ושופטים חדשים, נוחים לממשלה השמה אותם על הכס. בני ברית למהלך הזה מצא בסיעות הדתיות-ימניות, כל אחת מטעמה שלה, עמן הקים אפוא את קואליציית ה-64. בינתיים נעצר המהלך החקיקתי כולו. מתניע וממריץ למהלך הזה מצא לצידו, ידיד פוליטי וידיד משפחה, יריב לוין אותו מינה לשר משפטים. יריב לוין רצה מזה שנים, מתוך אמונה אידיאולוגית אותה ינק מלידה, לצמצם עד כדי ביטול את כוחו המשפטי-ביקורתי של בית המשפט העליון (בג"ץ) בכל הנוגע להחלטות הכנסת וחוקיה. בינתיים נעצר כאמור המהלך, למורת רוחו המופגנת של יריב לוין.

מנהיג ש"ס אריה דרעי רצה לחזור לשולחן הממשלה כשר פנים ושר בריאות חרף הרשעתו בפלילים (בפעם השנייה). החוק הקיים מנע אפשרות כזאת. בינתיים נדחה התיקון לחוק למועד בלתי ידוע. דרעי מבויש, בחוץ.

מנהיגי יהדות התורה גפני וגולדקנופ רצו להעביר חוק שיפטור רבבות צעירים לומדי תורה משירות צבאי או לאומי אך יקבלו שכר כחיילים. הם גם רצו להגדיל את התקציבים לאוטונומיה החרדית בתחום החינוך והשירותים הסוציאליים. בינתיים נדחה המהלך והשניים, עצבניים לאללה, מאיימים להפיל את הממשלה.

מנהיגי הציונות הדתית ועוצמה יהודית, בצלאל סמוטריץ' ואיתמר בן גביר רצו להעביר את השליטה בשטחים לידיהם, לקדם מדיניות המובילה לסיפוח השטחים, להפעלת יד קשה כלפי האוכלוסייה הערבית, להקמת בית המקדש על הר הבית ולמערכת חוקים המתמסרת לקודקס היהודי-אורתודוקסי, מדינת הלכה. המהלך החל חלקית, אך משתהה נוכח ההתנגדויות. בן גביר מחרים הצבעות לטובת הקואליציה בכנסת.

הסיבות להשתהות עד כדי עצירת המהלך הגדול שנויות במחלוקת. יש אומרים, המחאה חסרת התקדים, ההפגנות ההמוניות הנמשכות כבר ארבעה חודשים ומערערות את חיי היום יום במדינה. יש אומרים האיום למלחמת אחים והחלשת צה"ל. יש אומרים ההתנגדות הבין-לאומית, בעיקר האמריקאית, לסממני הסמכותנות (עד כדי דיקטטורה) המשורגים במהלך. יש אומרים המפולת הכלכלית הנגררת אחרי ההתנגדות החברתית. ויש אומרים ניגודי האינטרסים המובנים בתוך שותפי הברית הקואליציונית. שהרי כל סיעה באה למהלך הגדול והמבהיל מטעם אחר ומאינטרס שונה. ואני רציתי לומר: גם וגם וגם. בהיסטוריוגרפיה מכנים את כל אלה: נסיבות היסטוריות.

מה הלאה??? הימים הבאים יגידו.



זעוֹת וּתְגוּבוֹת

מהיכן? ולאן?



כאלפיים שנים היהודים התפזרו בעולם כבני דת משה בעיני עצמם ובעיני הגויים כלומר כעיראקים בעיראק, כאנגלים באנגליה וכן הלאה. הם חיו על הגעגוע, הזכירו ש"על נהרות בבל גם ישבנו וגם בכינו..." התפללו ושרו "בשנה הבאה בירושלים..." דברו על עומק הקשר שלהם לארץ המובטחת. 90% מיהודי העולם חיו אז באירופה. אביב העמים בשנים 1848 - 1849 התקוממויות ומהפכות לאומיות באירופה מסיבות שונות ממדינה למדינה, אך המכנה המשותף היה התפתחות רגשות לאומיים ורצון להשתחרר משלטון של מעצמה. נשאלה השאלה לאיזה לאום שייכים היהודים ולאיזה לאום יהיו נאמנים. הפוגרומים של 1881 ברוסיה הצארית - החמירו את מצב היהודים ועוררו אותם לחפש פתרונות אחרים. אחד הפתרונות האלה היה עלייה לארץ ישראל. כ-25,000 באו בעלייה הראשונה -1882 1904 לארץ ישראל.

על רקע זה למעשה נולדה הציונות, כלומר, שורשי הציונות נעוצים במניעים ובערכים עתיקי-יומין הטבועים במסורת הדתית מזה ובאידאולוגיות הלאומיות שפרחו באירופה במאה ה-19 מזה. הציונות כתנועה פוליטית עממית שהתפתחה בקרב היהודים במזרח אירופה דורבנה על ידי פרצי אנטישמיות וניזונה מתהליך חילון שהתעצם גם בקרב האוכלוסייה היהודית מאמצע המאה ה-19 ונתן אותותיו גם בחילון הכמיהה הדתית בת-שנות-אלפיים לציון. הרעיון הבסיסי של הציונות להקים בית ליהודים שבו יחיו ככול העמים ולא עוד בתוכם, היה נכון וצודק. הציונות נולדה באירופה (בזל 1892 - הקונגרס הציוני הראשון) והציונים המגשימים הראשונים היו יהודים אירופאים שחזו מדינה לכול היהודים ללא הבדלי מוצא, צבע או עדה. הסיבוך הראשון היה בחירת ארץ ישראל על סמך הבטחה אלוהית לאברהם אבינו - וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי ה' אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ כְּשָׁדִים לָתֵת לָךְ אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ.

נראה לי שלשלבי התכנון והביצוע בשטח מיושב לא הייתה להוגי התנועה תוכנית, לא נלקח בחשבון שהארץ הייתה מיושבת על ידי רוב 'לא יהודי' ושאינו ביטחון שהם יקבלו את הרעיון הציוני בשמחה. בשנת 1922, לאחר שהבריטים קיבלו את מנדט חבר הלאומים - ייפוי הכוח, על ארץ ישראל, הם ערכו מפקד אוכלוסין בשטח שהיה נתון למרותם ממערב לנהר הירדן, האזור שבו קיימות מדינת ישראל והרשות הפלסטינית. לפי המפקד מנו כלל תושבי האזור 757,182 נפש, מהם 590,890 מוסלמים, 83,794 יהודים, 73,024 פלסטינים נוצרים ו-9,474 אחרים (מהוויקיפדיה). הציונים שהחלו ליישב את הארץ בשלהי המאה ה-19 באו כבעלי הבית לארץ ישראל. בצד רכישת וכיבוש שטחים הם גם פעלו לכיבוש עבודת הפועלים הערבים ומאז המושג כיבוש קיבל לגיטימיות במדינת היהודים. ואילו צדק צדק תרדוף איבד משמעות, רק המטרה מקדשת את האמצעים קובע.

דעות ותגובות

אני חושבת שבימים אלה שרבים חרדים להמשך קיום הבית המשותף שלנו, עלינו לעשות חשבון נפש איך הגענו לשפל שכזה ולחשוב איך נוכל לתקן את שנעשה. כצעד ראשון אני מציעה להכיר בעוולות שעשינו לערביי ארץ ישראל ושנחנו ממשיכים לעשות לתושבי מדינת ישראל הערבים. אני לא מתכוונת למפלגות שיבטיחו לערבים סוכריות למען הבחירות הבאות, לא הצהרות ריקות כי אם לעשות את מה ששלטון חייב לעשות למען כול האזרחים במידה שווה. למשל חינוך, הפעלת המשטרה למיגור הרציחות בתוך החברה, הרחבת וטיפול היישובים, שיתוף, שוויון זכויות וחובות, כיבוד הדתות (אסלם ונצרות) והשפה ועוד ועוד. כמו כן עלינו לברר בינינו את הסיבות לחידוש



וחיזוק העלאת פילוג החברה הישראלית לגווניה. כמו דתיים מול חילונים וספרדים מול אשכנזים - פילוג שעליו בעיקר הדתיים שומרים. חברה בריאה יכולה ועליה מוטל להכיל את השוני בין בני אדם. לדעתי את הפילוגים האלה מעצימים הפוליטיקאים ומנצלים אותם לרעתנו.

כעת, כשכולנו בהלם מתוצאות והשלכות הבחירות האחרונות ומהמסקנות של הנבחרים שרק "הרוב קובע", זה הזמן לדון בהחייאת הערכים שלאורם האמנו ושבשםם הוקמה המדינה.

רות חשמונאי, חיפה

השפחות באדום

אני חושבת שעל כל מי שכותב על תופעת ה"שפחות באדום" לקרוא קודם כל את ספרה המצמרר של מרגרט אטווד. שכן בספרה, השפחות חיות בדיכוי במשטר דיקטטורי. כתבה ותיארה מ. אטווד בספרה את הרפורמות הזוחלות במדינה המדומיינת שלה, את הדברים הקטנים שקרו בתחילה, בשקט בשקט, כשכולם חשבו שזה לא נורא, סתם שינוי קטן. ואז כשבוצעה ההפיכה, היה כבר מאוחר מדי. לגופו של ענין- הופעת הנשים באדום, או ה"שפחות" הוא מיצג ויזואלי יוצא מהכלל ואין כמוהו להנגשת הכוונה לציבור. נשים מתנגדות לביטול ההחלטה להצטרף לאמנה הבין לאומית לבליומת אלימות, להפרדה והעדפה מגדרית, כנגד התבטאויות מיזוגניות שונות מצד נבחרי ציבור וכנגד ייצוג נמוך של נשים בפוליטיקה ובעסקים. תהלוכת נשים זו איננה רק נגד כל מה שקורה היום במשטר בישראל, היא נגד כל האפליה של נשים בישראל בתעסוקה, בחוק ועוד. היא נגד האלימות נגד נשים שאינה מטופלת ברשויות, נגד מגזר שלם של בני אנוש שאין להן זכויות בבתי דין רבניים בארץ, כמו בדיני גט, במשמורת, בעדות וכו'. נגד הנוהגים ההולכים ונפוצים ביישובים מסוימים להפרדה באוטובוס, במקומות בילוי, העדפה ופסילה של מופעי בידור ותערוכות ע"י רשויות מקומיות בהתאם ללחץ להפרדה בין המינים, בתפילה בכותל, אפילו לזמרת נערה בת 13 בפני ציבור מעורב, בלימודים, נגד נישואי קטינות. אני לא יכולה למנות כאן הכל... וחלק גדול מהעדפות אלו יפגע בנשים בעיקר. שינויים בשיטת

המשפט והמשטר יפגעו הרבה מאוד בנשים. לאלו שצועדות בלבוש אדום יש "בטן מלאה" על כל אלה ועוד...

זה לא דווקא קמפיין אנטי דתי!

אילנה זבירין, חיפה

(פורסם בעיתון "הארץ" כתגובה לכתבתו של עקיבא נוביק - איפה השפחות- מיום 2.4.23)



השינויים המשטריים במדינת ישראל - גילוי דעת וקריאה לפעולה

אנו, מוסדות וארגונים שמטרתם לטפח ולשמר חלקים משמעותיים של התרבות היהודית, מוחים בתוקף נגד הניסיונות שאנו עדים להם בשבועות האחרונים לשנות את אופייה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, לקעקע את עקרונות הפרדת הרשויות, להחליש את מערכות המשפט, התרבות והאקדמיה תוך קידום יוזמות חקיקה שפוגעות בחירויות הפרט, בזכויות מיעוטים ובשיוויון האזרחי.

ההכרה בדבר גורל העם היהודי בדורות האחרונים מלמדת אותנו כי הפיצול הפנימי, השיסוי בין חלקיו השונים והשיח הציבורי האלים קורעים קרע עמוק בתוכנו ומקרבים אותנו לסיפה של תהום.
בשעה גורלית זו – אל לנו לעמוד מנגד ולגלות אדישות. אנו פונים לכל חברינו וחברותינו להתגייס לפעולות המחאה וההתנגדות במסגרת החוק למען שימורה ושגשוגה של מדינת ישראל, מתוך ציפייה לימים טובים יותר.

פרופסור אברהם נוברשטרן
מנהל בית שלום עליכם

דבורה הברפלד
יו"ר נשיאות
ארגון יוצאי מרכז אירופה

פרופסור גילי שחר
יו"ר מכון ליאו בק
ירושלים

אברהם נוברשטרן

דבורה הברפלד

גילי שחר

דעות ותגובות

חייבים לבטא ולפרסם עמדה

התעוררה לאחרונה השאלה, אם נכון שארגון כמו "פסגות כרמל" או "ארגון עולי מרכז אירופה" צודקים כשהם מפרסמים עמדות ברורות של חברים נגד הממשלה הנוכחית שבה משרתים שרים כבצלאל סמוטריץ' שמחזיק בעמדות גזעניות או איתמר בן גביר שהורשע בעבר בעבירות על החוק ובראש הממשלה מכהן מי שמואשם בעבירות שוחד, מרמה והפרת אמונים.

הפגם המוסרי הוא גלוי לעיני כל ובמיוחד לאנשים שגדלו וחונכו לליברליות, נאורות וסובלנות. כמובן כל אחד רשאי לחשוב אחרת ולהצדיק סגידה לרוצח ברוך גולדשטיין, או לבטא הערצה למי שהורשעו ברצח כיונה אברושמי, יגאל אמיר ועוד.

אני מרגיש שעלי לנקוט ולפרסם עמדה ברורה ושחובתי להילחם על עתיד ילדינו ונכדינו כי המצב כאן עתה מזכיר לי את המצב בגרמניה ב-1933. המשורר האיטלקי הנודע דנטה אליגיארי, בן המאה ש-13, כתב באפוס "הקומדיה האלוהית": "המקום הכי חם בגיהנום שמור לאלה השומרים על ניטרליות בימי משבר מוסרי".

רפי סיאנו, חיפה



דעות ותגובות

”זַעֲקֵי אֶרֶץ אֱהוּבָה”/ נִירָה חָצִ'ק

”זַעֲקֵי אֶרֶץ אֱהוּבָה” *

לא תִשׁ כּוֹחַךְ
אֶל מוֹל גֵּל הַכּוֹחַ הַמִּנְסָה לַכּפּוֹת דַּעְתּוֹ
”זַעֲקֵי אֶרֶץ אֱהוּבָה”
נִשְׁעָנֶת עַל עֶרְכִּיךְ
הַנִּלְחָמֶת עַל עֶקְרוֹנוֹתֶיךָ
דִּילֶמַת הַמָּקוֹם
הַכּוֹחַ
הַמִּיחַל לַתְּקוּהָ

”זַעֲקֵי אֶרֶץ אֱהוּבָה”

כִּי פֶלֶא אֶת
פְּלִאִיךָ
אֲנִשִּׁיךָ
טִיסִיךָ
חִילִיךָ
יִלְדִיךָ
אֲדַמְתֶּךָ

”זַעֲקֵי אֶרֶץ אֱהוּבָה”

עוֹד נִכּוֹנֵי לָךְ
רְבוֹת
לְהַגְשַׁמַּת מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ

עוֹד לֹא תִּמּוּ כָּל פְּלִאִיךָ *

הַפְּנִיּוֹת:

* רַמִּי קְלִינֶשֶׁטִין-
”עוֹד לֹא תִּמּוּ כָּל פְּלִאִיךָ”.

* זַעֲקֵי אֶרֶץ אֱהוּבָה- אֵלן פֶּטוּן

אִירִית זֶהְבִּי



פיסול: אירית זהבי

דעות ותגובות

הבה נתגבר על קלון ההתגברות

בדרך כלל אנחנו מצווים להתגבר על קשיים לכן, אני מבינה את הממשלה הנוכחית אשר חייבת להתגבר על בתי המשפט אשר פועלים לאור חוקים אשר נחקקו לשם שמירה על צדק וטוהר המידות במדינת ישראל. קשה להבין איך הגענו למצב שבו 'עם ישראל' בחר בנציגים שמתכננים לחסל את בית המשפט ולמנות שופטים בעושיי דברם. איך נבחרו ה'עשבים השוטים' לשלוט בנו. לעומת ימין מלא חזק וקיצוני אין לנו שמאל. 'למרכז' כפי שמכנות את עצמן מפלגות הקואליציה של תקופת ממשלת השינוי, אין כל בשורה. כמרכז הן אפילו לא מתחזות כאלטרנטיבה אמיתית. רק מרצ אשר דנה ובקשה לתקן את עוולות הכיבוש נפסלה על ידי הבוחר הישראלי. כעת, עלינו להתגבר על משימות הממשלה להתגברות על בתי המשפט, על המשטרה, על ההשכלה ועל כול מה שעומד בדרכה ולהפוך את המדינה שהתכוונה להיות דמוקרטית למדינת הלכה שרבנים ישלטו בה.



אני חושבת שממשלה כזו לא תשרוד ובמהרה הדרך האלימה המעלה את הפוליטיקאים חסרי יושרה בסיסית לדרגת מחוקקים ומושלים, לא תנצח את שוחריי הדמוקרטיה בארץ. שרים ומחוקקים שרק המשילות חסרת הגבולות בראש מאווייהם, ושמונתם רק בכוחות הזרוע והשקר לא ישרדו פה. חשוב ובסיסי לזכור שלעקרון הכרעת הרוב יש גם מובן מהותי - הפורמלי משמעו כי ההחלטות מתקבלות בדרך של הכרעת רוב אשר מובנו המהותי הוא שאסור שתוכן ההחלטות שהתקבלו בהכרעת רוב יהיה לא דמוקרטי כלומר, פוגע בזכויות אדם/מיעוט. האנרגיות שמשקיע הגוש הימני לפילוג העם לישראל ראשונה וישראל שנייה הוא נשק שעבר זמנו. הפילוג וההפרדה קיימים ומועצמים בישיבות ובחברה הדתית/חרדית אשר מסיבות השמורות להן מבקשות לנכס את הפילוג לחברה הישראלית כולה ולהשתמש בו פוליטית לרעת כל החברה האזרחית.

רות חשמונאי, חיפה



דעות ותגובות

ולדהיים ולא וילהלמה (תיקון)

שלום רב.
אני קורא תמיד בעניין את הכתבות המעניינות בעיתונכם.
ברצוני רק להביא לתשומת ליבכם טעות שנפלה
בכתבה על אלוני אבא (גיליון דצמבר 2022, עמ' 19).
בכותרת מצוין שמו הנכון הקודם של הישוב אלוני אבא
שהיה **ולדהיים**. אך בכתבה עצמה מצוין שהטמפלרים,
שהקימו את היישוב, נתנו לו את השם - **וילהלמה**. זאת
טעות. אכן היה קיים ישוב טמפלרי כזה במרכז הארץ
שניקרא היום - **בני עטרות**. אבל אלוני אבא הייתה
כאמור **ולדהיים**.
בברכה,

ד"ר יעקב מר, חיפה



מעניין

רציתי להביע את הנאתי הרבה מקריאת המאמרים
המעניינים המופיעים בעיתון. במיוחד מענין אותי כי
אינני קוראת לאחרונה עיתונות או ספרים. העיתון
אבל הצליח לרתק אותי במאמרים על נושאים שלא
היו מוכרים לי, בקיצור, קראתי אותו מהדף הראשון
לאחרון. תודה רבה וחזק ואמץ!

יפה קולין, חיפה

משולחן המערכת



ביקור במערב אפריקה

על פסטיבל הוודו בטוגו ובנין

מאת אילנה זבירין

מזה שנים שאני רוצה לבקר באזור המערבי של אפריקה מ-4 סיבות עיקריות:

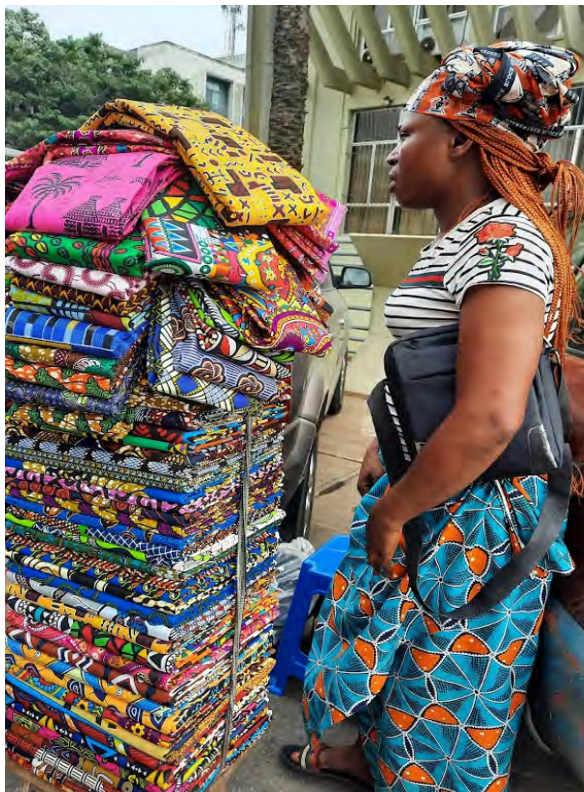
1. מפני שאני "פריקית" של מוזיאונים ודעת רבים היא כי אומנות המאה ה-20 ועד ימינו הייתה נראית אחרת ללא ההשפעה האפריקאית. חישבו על המסכות והקוביצים אצל אמנים חשובים כמו פיקאסו, בראק ודומיהם...
2. בגלל המשיכה שלי לטקסים, לא דווקא טקסים דתיים, של קבוצות אתניות שונות.
3. עקב ידיעתי המועטה בהיסטוריה של אפריקה. משהו מעורפל על ממלכת דהומיי...
4. העבדות ומקורותיה.

ביקור של שבועיים בשתי מדינות: טוגו ובנין, לא יכול לענות בהרחבה על השאלות. גם חודשים אחרי, קשה לי לקלוט ולהפנים מה חוויתי, במיוחד בטקסי הוודו (voodoo) השונים שהשתתפתי בהם. למרות שידעתי הרבה וקיבלתי הדרכה, חזרתי לביתי בהרגשה שלגבי הוודו במיוחד אני... לא יודעת.. puzzled. אני במצב של בלבול תודעה... הצילומים מעבירים רק חלק קטן מהתחושה. סרטי וידיאו אולי טיפונת יותר. היו המון חוויות ותמונות ואי אפשר כמובן לתאר הכול.



לגבי האמנות - לצערי לא ראיתי הרבה. בלומה (LOME) עיר הבירה של טוגו (TOGO), שבה גרים כמיליון תושבים, אך נראית ככפר אחד גדול ומבולגן, יש אמנם מוזיאון אבל הוא קטן ומוזנח. בכל מוזיאון אתנוגרפי בעולם רואים יותר. אבל האמנות קשורה לחיים עצמם. נפגשנו עם קבוצות נשים שעוסקות באומנות שימושית כגון קישוטים והדפסת בגדים, בעיקר ללמוד על הצורך העסקי שלהן. בכל אזור יש מסכות מעט שונות מעץ, חימר או קש וחפצים שונים כמו שרשראות, בובות או חפצי פולחן הקשורים בעיקר לטקסי הוודו. בקירות הארמון היו תבליטים של סממנים הקשורים לכוחו של המלך, ובערים יש תבליטים מודרניים על גדרות הבניינים.

משולחן המערכת



חנוות טקסטיל בלומה



ילדים בבנין

ההיסטוריה מורכבת למדי. במאה ה-19 התפשטה ממלכת דהומיי במרכז ומערב אפריקה. למעשה ממלכת דהומיי התקיימה מסוף המאה ה-17 ועד לסוף המאה ה-19 עת ההשתלטות הצרפתית. אנחנו מדברים בעיקר על המדינות טוגו, בנין וגאנה. מלכי דהומיי שלטו על שטחים עצומים ועל שבטים רבים. המוכרים הם האשנטי והיורובה. כיום יש כ-40 קבוצות אתניות במדינות אלו והרבה שפות שחלקן מדוברות רק בכפרים מועטים. ציפיתי לראות את שרידי ארמון המלוכה. ובכן, אסור למבקר המערבי במדינות שאנו מתייגים כ"פרימיטיביות" לראות את הארמונות בעיניים מערביות. הארמון הוא מתחם ענק של דירות ובתים חד קומתיים עשויים מבבץ וחימר, כמו בתי מגורים רבים באפריקה. כוחו של המלך נמדד יחסית לשאר תושביו. הוא היה השליט הכול יכול של מיליוני בני אדם, היו לו יחסי מסחר עם מדינות מערביות והוא אירח אנשי עסקים גדולים. למלך היה כוח של מליציות צבאיות, ביניהן צבא של נשים - "אמזונות" - ודי הרבה נשים. מיחסי הידידות שלו עם הלבנים צמחה אחת התנועות המבישות ביותר של אפריקה המערבית וזה מביא אותנו לעבדות. צמרמורת עוברת בנו כשאנחנו עומדים במקום זה - חוף העבדים בבנין.

סחר העבדים היה קיים וידוע באפריקה עוד מימי השיירות הארוכות של הסוחרים המוסלמים במאות ה-16 וה-17. אבל מה שנודע לי רק בעקבות המסע הזה הוא הסיפור הנורא:

מהנמל של בנין (BENIN) העמיסו על אניות סחר, בעיקר של הפורטוגזים אבל לא רק שלהם, אנשים, נשים וטף שפשטו חטפו אותם מבתיהם, בחסות מלכיהם של האנשים הללו. הנתינים של מלך דהומיי נחטפו ונמכרו לסוחרים לבנים תמורת נשק ותחמושת בעיקר. ב"חוף הדמעות" מנסים היום להעמיד אנדרטאות לזוועה שהתרחשה לאורך כל המאה ה-19. הצרפתים, הספרדים הפורטוגזים, ההולנדים ואחרים שהיו להם בתי פאר ומבצרים ששימשו להגנתם, השמידו כמעט את כל הראיות לפני שעזבו. מאות אלפי אנשים הועברו בתנאים נוראיים למושבות הלבנות, בעיקר לדרום אמריקה, לקאריביים ולברזיל וגם למטעי הכותנה בדרום ארה"ב. הערכה היא ש-12 מיליון בני אדם הועברו לעבדות ממערב אפריקה.

חלק ניכר מתרבות האוכל והמוסיקה של השחורים בארה"ב ובברזיל, אותו אוכל, שימוש במצרכים וכן הבישול ואותה מוסיקה, מיני מקהלות ותזמורות ותהלוכות, שהועברו גם ללבנים, מגיעים

משולחן המערכת



משתתף בטקס האש בטוגו



כהן וודו בכפר קטן

מהחוף המערבי של אפריקה. ואם כיום רוב השחורים הם נוצרים הרי שהפרקטיקה הדתית שלהם כוללת הרבה סממנים מהיבשת השחורה. המוסיקה והריקודים למשל, וכן שילוב אמונות שונות ואמונה בכוחות הטבע.

הדבר הראשון שהובהר לנו הוא שתרבות הוודו שידועה יותר בעולם, הוודו מברזיל, שהוא בעיקר "מאגיה שחורה", אינו הוודו המקורי מאפריקה המערבית.

בברזיל- טקס הוודו הוא מעין בקשה של צד א' לעשות רע לצד ב' על ידי בקשה שכוהן הוודו מבקש, וכן על ידי חפצים שונים, כמו בובה שדוקרים אותה, או מיני מאכל או משקה שנותנים לצד שרוצים ברעתו.

באפריקה המערבית הוודו היא דת והיא חלק מחיי היום יום. יש לה 30 מליוני מאמינים, חלקם בטהיטי (שם ובטוגו זו דת רשמית). יש הכשרה לכוהני הוודו ויש להם תפקיד מרכזי להגן על הקהילה ורק לעשות טוב לאנשים. בדת הוודו מאמינים בכוחות הטבע: בעצים גדולים ויפים, בסלעים ענקיים בעלי צורה מעניינת, ברוחות ובגשמים. לכן מבקשים מהם לעשות טוב ולא רע.

מאוד מפתיע היה לגלות שבארצות אלו אין סתירה בין השתייכות לדתות שונות. אדם רגיל שאינו רוצה להיות כהן דת יכול להיות הן נוצרי או מוסלמי והן מאמין בדת הוודו.

שליחיו של ה"טבע" הם רוחות - או "אלוהיות" שונות המיוצגות בטקסים ע"י תלבושות, מסכות ותחפושות שמועברים לאנשים על ידי מי שמוסמך לכך, וכן, כמובן כוהני דת שונים המיומנים בפתרון כל בעיה. כמו כן, האומנים מייצרים חפצים שונים, העשויים באומנות ובמחשבה להיטיב. בשווקים המיוחדים לכך מוכרים חפצי וודו. יש בובות, מסכות וחפצים שונים שממש לא מוגדרים לנו העשויים קש, נוצות, יציקות ברוזנה וחלקי חיות מיובשים, כמו רגל עכבר, עורות וכדומה.

עוד דבר שלמדתי: חפץ הוודו שאדם רוכש משמש אותו למטרה מסוימת בלבד, למשל להבריא את ילדו. אין זה אומר שאותו חפץ ישמש לאותה מטרה אצל אדם אחר, אין זה אומר שהחפץ שנרכש להבריא את הילד עכשיו - ישמש לאותה מטרה גם לילד אחר או בפעם אחרת. לכן קיים גם האיש המוסמך - כוהן הוודו שיברך בברכה מיוחדת לצורך העניין.

משולחן המערכת



יפהפיה מבנין



ריקוד וודו במסכות קש בבנין

גם רוחות המתים קשורות לדת. לדוגמה אם שאיבדה את ילדיה מבקשת שיעשו לה בובות בדמותם ואת הבובות הקטנות היא נושאת על בגדיה, ודואגת שיהיה להם נח, שיהיה להם אוכל וכל מה שנחוץ בעולם שלנו, למרות שנפטרו מזמן.

על מנת להוסיף ולסבך את הנושא - קיימים טקסים קולקטיביים. גם בהם השתתפנו. בכפרים רבים יש כמה טקסים בשבוע והתושבים משתתפים בהמוניהם. בטקסים אחדים יש תלבושות והתחפשויות, לפעמים ריקודים ארוכים מלווים בטרנס (אפשר להסתכל על זה כמחזמר: שירה, נגינה, תלבושות, וגם מקהלה וריקודים), באחרים אין. יש ריקודים מסוימים וכמובן שירה והרבה אלוהות תוצרת בית. קיימים כמובן גם טקסים עונתיים למען יכול טוב, גשם וכדומה, וכן טקסים לזכרו של מישהו או להולדת מישהו. וכמובן טקסי וודו פרטניים. למשל אני ביקשתי משהו, וברכתי אותי במיוחד.

בשבועיים שביליתי בטוגו ובנין השתתפתי בכמה טקסים כאלו. למרות ההסברים ולמרות שכל טקס נמשך שעות לפעמים, ובחלקם אפילו רקדתי או השתתפתי בתזמורת כלי ההקשה - אני מרגישה שאיני מבינה עדיין. המסתורין כל כך גדול וחוסר היכולת שלנו להבין נובע מכך שאיננו יודעים ומבינים את כל הדקויות ההיסטוריות ואת כל הקשרים התרבותיים והחברתיים.

מעבר לכך, הטבע הוא כל כך שונה ומטיל לפעמים סוג של אימה וכבוד. עצי הבאובב הענקיים, סלע גדול ומשונה שממש תלוי על פי תהום ואינו מתגלגל למטה הם דוגמאות לכך שאפשר להבין את ההערצה לטבע. אפשר להבין מדוע כל שנה סוגדים המקומיים לעץ על ידי הלבשתו ב"סניר" חדש וגדול, אפשר להבין את הרצון לעלות לראש ההר ולהקים מקדש קטן לרגלי אותו סלע מעל לעמק. על מנת שישמרו על הכפר שנמצא למטה.

אמונות אלו הועברו, כאמור, יחד עם העבדים למקומות השבי והעבדות והשתנו, אם בהתאם להשפעת הנצרות וגם עקב השינוי בתנאי החיים שלהם.

גם באפריקה המערבית, למרות ההכרה בוודו, רוב התושבים נוצרים, ויש גם מוסלמים. זה מתיישב מצוין עם האמונה שיש הרבה כוחות בטבע. זו דוגמה נפלאה לסינקרטיזם ולדו קיום וסובלנות.

אתן לכם דוגמה: בעיר ווידא - מרכז הוודו, שבה יש גם סמינר לכוהני וודו, ביקרנו בבוקרו של יום ראשון במקדש הפיתונים, אותם נחשי

משולחן המערכת

ענק. קיבלה אותנו גברת בלבוש מערבי וצרפתית מעולה. היא הצהירה שהיא נוצרייה אבל לפני שנכנסנו לחדר הקדוש שבו שוהים 43 נחשי פיתון היא נקשה בעדינות בשער והסבירה לנו: "זה כדי לבקש רשות מאל הפיתון להיכנס!" מעבר לכך, פגשנו זוג חביב לבוש בהידור שבא לבקר במקדש. כעבור שעה קלה פגשנו אותם במיסת יום ראשון שנערכה בקתדרלה ממש מעבר לכביש. הם נוצרים, אבל לא יזיק - אפשר גם להאמין באל הפיתון!



מסכות וטראנס בטקס וודו בטוגו



זוג נחמד שהתפלל במקדש הפיתון ואחר כך התפלל בקתדרלה בוויאדא בבנין

משולחן המערכת



פנחס כהן המורה העברי הראשון בחיפה, ממקימי שכונת בת גלים ומייסד גן החיות של חיפה מאת יעקב שורר

בשנת 1922 נוסדו בחיפה שלוש שכונות עבריות חדשות - נווה שאנן, בת גלים ואחוזת (אחוזת הרברט סמואל). שלושתן נבנו על שטחים שוממים, במרחק מה משכונת הדר הכרמל הצעירה (כלומר מחוץ לעיר), כי שם היו עדיין מחירי הקרקעות זולים יחסית. היום נספר על פנחס כהן - אחד ממייסדי בת גלים, שהיה דמות מופת בתולדות חיפה ובתולדות ארץ ישראל.

פנחס כהן נולד במושבה זיכרון-יעקב בשנת 1887 וגדל במושבה מטולה. בשני המקומות הללו, בכרמל ובגליל, החלה אהבתו הגדולה לטבע ולארץ. כבר בנעוריו היה חובב טבע וטייל מושבע, ובצעירותו בחר להיות מורה ומחנך. בשנת 1907, בתום לימודיו ב"מקווה ישראל", הגיע לחיפה ויסד בה את בית הספר העברי הראשון "אבטליה". בשל רצונו להרחיב השכלתו הוא נסע ב-1911 לברלין, שם למד בבית-הספר הגבוה לחקלאות. ב-1913 פגש בברלין את ד"ר ארתור בירם, שפעל באותה העת להקמת בית-הספר הריאלי העברי בחיפה. ד"ר בירם פנה לפנחס כהן בבקשה ללמד טבע בבית-הספר החדש ופנחס נענה ברצון. ב-1914 חזר לחיפה והיה המורה הראשון לטבע, אהוב ונערץ על תלמידיו. תלמידיו אבטליה היו לתלמידי בית הספר "הריאלי", ומהם ראוי להזכיר את הילד יעקב דוסטרובסקי, לימים יעקב דורי הרמטכ"ל הראשון של צה"ל. בשנת 1916 יסד את "אגודת המשוטטים" ששמה לה למטרה לשוטט ברחבי הארץ כדי להכיר את טבעה, נופיה ואוכלוסייתה. חברי האגודה היו תלמידים נבחרים של ה"ריאלי", והם הרבו לטייל בהרי הכרמל בהדרכת מורם הנערץ. (למעשה האגודה פעלה כתנועת נוער ולעניות דעתי אפשר לראות בפעילות של אגודה זו את ניצני הרעיונות ודרכי הפעולה של החברה להגנת הטבע, שנוסדה בשנת 1953). בשנת 1919 התאחדה "אגודת המשוטטים" של חיפה עם שתי אגודות דומות בפעילותן שהוקמו בתל אביב ("מכבי הצעיר" ו"הרצליה"), ויחדיו יסדו את "הסתדרות הצופים בארץ ישראל". בראש תנועת הצופים של ה"ריאלי" נתמנה המורה אריה כרוך ואז פנחס כהן שהתפנה מהדרכת הנערים, הקים בחיפה את "אגודת המשוטטים" למבוגרים. ראוי לציין שהאגודה משכה אל שורותיה "יוקים", אשר עלו זה עתה ארצה והתיישבו בחיפה וסביבתה.

בשנת 1927 נוסדה "אגודת המשוטטים" בירושלים, שחבריה היו מטיילים מבוגרים, בראשותם של המורים דוד בנבנישתי ונתן שלם. לאחר האיחוד של שתי האגודות נוצרה ב-1932 "אגודת משוטטים ארץ-ישראלית" (אמא"י). פנחס כהן ודוד בנבנישתי הדריכו את חברי האגודה בכל רחבי הארץ, ובהמשך הרחיקו לסוריה, ללבנון, עבר הירדן, ומצרים. שניהם כתבו יחדיו את הספר "מורה דרך בארץ ישראל", שהופיע בתרצ"ח (שנת 1937).



פנחס כהן ממייסדי בת-גלים.

משולחן המערכת

הספר כולל כמאתיים (!) מסלולי הליכה ברגל בכל רחבי הארץ וגם בעבר הירדן המזרחי, בחרמון ובהר חורן (ג'בל דרוז). הספר שימש בשנות הארבעים את סיירי הפלמ"ח והוא מאלף ומרתק גם את הקורא בימינו.

בשנת 1922 פנחס כהן הקים אגודה, ביחד עם קבוצת חברים, שביקשה לבנות שכונת גנים שלווה ליד חיפה. בין האישים המוכרים באגודה היו הוטרנר יצחק סמסונוב, הרב מאיר הרכבי, המהנדס ברוך קטינקא, היזם יעקב כספי ואחרים. השכונה נבנתה ב-1923 על שפת הים למרגלות הכרמל, לפי תכנונו של האדריכל ריכרד קאופמן. את השם היפה "בת גלים", שהולם את אופי השכונה, הציעה מרים כהן, רעייתו של פנחס, שהייתה המורה העברית הראשונה בחיפה. המקור לשם הוא הפסוק המקראי "צהלי קולך בת גלים" (ישעיהו י 30).

בת גלים הייתה אחת משכונות הגנים הראשונות בארץ וקרבתה לים הוסיפה לה יופי ואופי מיוחד. סמוך לים נבנתה טיילת החוף ובשנות השלושים הוקם כאן מבנה "הקאזינו" המיתולוגי, שהיה מוקד בילוי בתקופת המנדט הבריטי. בעשורים האחרונים של המאה שעברה חלה הזנחה בשכונה, אבל מתחילת המאה הנוכחית, ובעיקר לאחרונה, החל תהליך של שיקום הבתים הישנים ולצידו בנייה חדשה. טיילת החוף המחודשת היא אחד המקומות היפים והרומנטיים של חיפה. מראה הגלים המתנפצים והים המחליף גווניו בשעות השקיעה מהווים השראה לציירים, לצלמים ולזוגות הרומנטיים.

נשוב אל פנחס כהן ופעילותו לטובת העיר חיפה. במשך שנים רבות הוא חלם להקים בחיפה "מכון ביולוגי - פדגוגי" וכבר בשנות ה-30 החל לפעול להגשמת חזונו. בשנת 1948 - כאשר פרש מההוראה בבית הספר הריאלי - הקדיש מאמצים להקמת המכון. בסוף 1949 הקים ביחד עם אחרים את "אגודת המכון הביולוגי והזואולוגי" שקיבלה לצורך זה מעיריית חיפה את השטח העליון של נחל לוטם. השטח נבחר בשל היותו אחד הנחלים (ואדיות) היפים בכרמל שבתחומי חיפה, עשיר בצמחי חורש טבעי ובערכי טבע נוספים. בשנת 1952 נחנך כאן גן החיות הלימודי וב-1955 הוקם בתחומי המבנה של המכון הביולוגי-פדגוגי הקיים עד היום בשכונת "מרכז הכרמל". פנחס כהן זכה לראות את חלומו מתגשם, אך ביום 27 ביוני 1956, בעת ביקורו בגן, התיישב על סלע, צנח ועיניו נעצמו לעד...

גן החיות הורחב ושודרג בשנת 2002 והוא נקרא על שם לואי אריאל גולדשמיט ז"ל שנהרג בתאונת דרכים, ואשר הוריו תרמו לחידוש הגן ושדרוגו. השיקום וההרחבה של הגן נעשו מתוך תפיסה חדשנית, לפיה יש לתת לבעלי החיים בית גידול מרווח ונוח ככל האפשר. כל זה נעשה תוך ניצול הטופוגרפיה התלולה והתבססות על דרגשי הסלע הטבעי. הודות לכך, המבקרים יכולים לצפות כמעט ללא מחיצות של סורגים בבעלי החיים השונים ובהתנהגותם. משבילי הגן ומרחבת התצפית נשקפים נופיו המרהיבים של הכרמל הירוק ושל מרחבי הים הכחול.



שכונת בת-גלים עם ייסודה

משולחן המערכת



בעידן התמימות על דמותו הנשכחת של ד"ר אליהו אורבך Elias Auerbach (1882 - 1971)

מאת רפי סיאנו

בסוף חודש מרס 1909 נחת בנמל יפו דר' אליהו אורבך, רופא נשים צעיר מברלין אשר חיפש את ד"ר ארתור רופין שרק חודשים ספורים לפני כן הגיע לשם והקים בשליחות התנועה הציונית הגרמנית את "המשרד הארץ-ישראלי". ד"ר רופין אמר ל ד"ר אורבך: "לדעתי אתה הציוני הגרמני הראשון שמיוזמתו עלה ארצה". בהמשך המליץ לו להשתקע בחיפה שם, להבדיל מירושלים ומיפו טרם עבד רופא יהודי.

אורבך עלה על אונייה והמשיך צפונה. אחרי ארבע שעות התגלה הכרמל ועליו כמו כתר המנזר הכרמליטי. אורבך היה מוקסם למראה העיר עכו והחרמון המושלג במרחקים. הוא חיפש חדר במלון קראפט שבמושבה הגרמנית (היום שדרות בן גוריון), אך בעל הבית בישר לו שכל החדרים תפוסים ושלח אותו למנזר של האחיות של מסדר הבורומאיים (היום ברחוב רוטברג 5). כבר ירדה החשכה והנסיעה דרך המושבה הטמפלרית נמשכה דקות ארוכות והעגלון הרוויח תשר נאה. רק למחרת בבוקר הסתבר לאורבך שהאכסנייה נמצאה במרחק של כמה מאות מטרים בלבד ממלון קראפט וכך העגלון הרמאי לימד את הד"ר שיעור ראשון בחיפה.

אורבך ייסד את בית החולים הראשון בעיר ברחוב הגפן של היום. תחילה עשה הכרה של כל המי ומי בחיפה הטורקית: משה ברמן, מנהל חוות כינרת, שמואל פבזנר, החתן של אחד העם, נחום וילבושביץ, המהנדס של מפעל "עתיד" (שמן), זליג ויצמן, אחיין של חיים ויצמן וציונים אידיאליסטים אחרים. כולם דברו עברית אך מהר מאוד עברו לשפה הגרמנית שבה שלטו. הם היו בשנות השלושים של חייהם וחלקם גם הכירו כבר מפגישותיהם בקונגרסים הציונים (1903 ו-1906 בבאזל). אורבך שיבח את המושבה הטמפלרית (המושבה הגרמנית של ימינו), כי הרי בשבילו זו הייתה קצת אירופה "באורינט". הוא סייר ביישובים היהודיים בגליל ופגש חלוצים ציונים חשופים כגון חיים קלוורסקי (Kalvariski), איש שפעל כל חייו להשכנת שלום בין יהודים לבין ערבים. כמו כן פגש את המהנדס ומודד הקרקעות יוסף טריידל שגם הוא עודד אותו להתיישב בחיפה.

אחרי ביקור בגרמניה שבמהלכו הוא התחתן, אורבך חזר לחיפה. להבדיל מן המקובל אז, הוא עסק רק ברפואה ולא ניהל בית מרקחת. הוא גם הפעיל מעבדה כדי לאבחן מחלות בעזרת מכשור ושיטות מודרניים. בית החולים שייסד (1911) היה למעשה בית החולים הפרטי הראשון בארץ. את המימון הוא קיבל מהברוכית אדלהיד דה רוטשילד מפרז, אשתו של "הנדיב" אדמונד ג'יימס דה רוטשילד. אחד הסיפורים באוטוביוגרפיה (בעברית



ד"ר אליהו אורבך

משולחן המערכת

"מארץ האב לארץ האבות", יד בן צבי ומכון ליאו בק, (1997) הינו תיאור איך הוא למד לסחור כמו שנהוג בלבנט. חולה ערבי שהיה זקוק לניתוח בקע התווכח איתו על המחיר. אורבך דרש תשעה נפוליאונים והלקוח טען שבביירות הוא משלם חמישה נפוליאונים בלבד. אורבך אמר לו "סע לביירות". הטיעון ניצח והפציינט הסכים למחיר.

אורבך פיתח פעילות ציבורית ענפה והיה חבר בוועדת ההקמה של הטכניון בהדר הכרמל בהנהגתו של נתן קייזרמן. לצידו כיהנו גם שמואל פבזנר ויוסף טריידל בשיתוף פעולה עם שבתי לוי שמאוחר יותר היה ראש העיר חיפה. נזכיר שכאשר התפתח הריב בנושא באיזו שפה ילמדו בטכניון - ב"מלחמת השפות" (סתיו 1913) - אורבך נקט עמדה לטובת העברית ושלל את הגרמנית, למרות האמירה של הרצל: "אי אפשר לקנות כרטיס רכבת בעברית". עיתונים גרמניים הגיעו לארץ ישראל באיחור רב ולכן לא ידעו שם על הנעשה באירופה בזמן אמת. בפרוץ מלחמת העולם הראשונה (אוגוסט 1914) חויב אורבך כאזרח גרמני, להתגייס לצבא הגרמני. בחיפה היו 36 "גרמנים" חייבי גיוס, רובם טמפלרים. מתוך הקבוצה נבחרו ארבעה קצינים, שניים מהם יהודים: ד"ר אליהו אורבך והמהנדס אוסקר טריידל. היהודי שלישי שהתגייס היה דוד טכאובר, מורה למתמטיקה בבית הספר (הריאלי) של ד"ר בירם.

אבל, איך יגיעו לגרמניה כשהים התיכון בשליטה מלאה של הצי הבריטי? כל החייבים גיוס מחיפה התאספו אצל סגן הקונסול פרוטיגר (Frutiger), שהיה ממלא המקום של הקונסול. הוחלט, לפי הצעת אורבך, להגיע דרך היבשה כלומר, דרך סוריה וטורקיה. מחיפה נסעה הקבוצה ברכבת העמק עד דמשק ומשם הלכו ברגל עד טורקיה. אומנם ידעו שהרכבת החיג'אזית מקונסטנטינופול דרומה הייתה בבנייה, אך לא ידעו עד לאן תגיע. החייבים בגיוס קבעו שהם החלוץ שלפני המחנה וישאירו בכל תחנת ביניים מידע לקבוצות מירושלים ומיפו שהיו אמורות ללכת בעקבותיהם. כמתוכנן, הגיעה הקבוצה עד דמשק ברכבת. אך רק בעזרת פרוטקציה יכלו לנסוע עד חלב. הם המשיכו ברגל והצליחו בשלושה ימים להגיע לאלכסנדריה (היום איסקנדרון) שלחוף הים התיכון. אז היה עליהם לעבור מספר רכסי הרים ובסופו של דבר הגיעו ליעד, עיר הבירה של טורקיה בצד האירופאי של הבוספורוס.

מקונסטנטינופול נסעו ברכבות דרך בולגריה, חצו את הבלקן ונאלצו לעקוף את סרביה שהייתה למדינת אויב. הם המשיכו דרך רומניה והעיר רושצ'וק על הדנובה. שם, במועדון ציוני, אורבך וטריידל ארגנו אספה ובה דברו בזכות הציונות. הם חצו את הונגריה ואוסטריה ואחרי 22 ימים מאז שעזבו את חיפה, הגיעו לפסאו (Passau) שעל אדמת גרמניה. שם תם המסע והאנשים התפזרו כל אחד ליחידתו. אורבך שירת כרופא בצבא של הקייזר עד תום המלחמה. אשתו הראשונה, רחל רוזנטאל, נפטרה משפעת. רק ב-1920 התאפשרה חזרתו לחיפה. כאשר פלשתינה הייתה תחת שלטון אנגלי ואורבך היה עדיין אזרח מדינת אויב לשעבר.

כל זמן ששהה בגרמניה חיבר אורבך מאמרים וספרים להפצת הציונות ותולדות ישראל ("Wüste und Gelobtes Land"). החל משנת 1942 היה בארץ פעיל במפלגת "עלייה חדשה" הליברלית שנוסדה באותה שנה. הוא ייצג את המפלגה ובעיריית חיפה היה ליושב ראש המפלגה בעיר וזכה לאזרחות של כבוד של חיפה ב-1960. אליהו אורבך התחתן שנית, היו לו שני ילדים מאשתו הראשונה ושני ילדים מאשתו השנייה. הוא נפטר ב-1971 בחיפה.

משולחן המערכת



מראה מראה מראתי - האם את משקפת אותי?!

מאת ד"ר דליה לורנץ

אני עומדת בחדרי מול המראה וצופה בבבואתי...
האם זו באמת אני או אולי רק חלק ממני? היכן
משתקף ה"אני הפנימי" שלי? האומנם משקפת
המראה אותי כפי שהייתי רוצה או כפי שאחרים
רואים אותי?



"השתקפות" (REFLECTION) העסיקה גם בעבר את בני האדם. האמינו, למשל, שבמראה נמצאת דמות אמיתית - ועד היום רווחת אמונה טפלה שאסור לשבור מראה או להסתכל בראי שבור. נהוג גם אצל יהודים לכסות את המראות בבית בימי השבעה כדי שהאבלים לא ישמחו לראות את דיוקנם.

"מראה" - "ראי" - "אספקלריה" הן מילים המתארות התקן בעל משטח פנים המחזיר קרני אור. מראה שטוחה עשויה זכוכית ומאחוריה שכבת מתכת, כך, שמה שנמצא מולה משתקף בה. האומנם היא באמת משקפת לנו את מה שמתרש מולה? הרי אנו מתבוננים באמצעות עינינו ואילו עיניי הן הרואות הכל - אולי אין הן "מצלמה פוטוגרפית" אלא מצלמה מסוג אחר: "מצלמה רגשית סובייקטיבית"?

השתקפות משמעה החזר קרני אור במשטח כגון ראי או פני מים, המראה לנו איך אנו נראים. אולי מראה לנו גם מה שאיננו רוצים לראות, או איך שהיינו רוצים להיראות. ישנם סיפורים רבים אודות "השתקפות": יכולה להיות השתקפות מול מראה ויכולה להיות "השתקפות עצמית". כאשר אני "מחזירה פניי לאחור" ו"רואה" ממרחק את מה שחוויתי. מעניין גם להבין כיצד אני משתקפת בעיני האחרים הסובבים אותי, מה שיכול לסייע לי בתקשורת עימם. הפרשנות האישית שלי להשתקפות היא משמעותית מאחר והיא משפיעה על התנהגותי. האגדה המיתולוגית אודות נרקיסוס מספרת שמן הרגע שראה את דמותו היפהפיה משתקפת במי הנחל - לא היה מסוגל להתנתק ממנה. לא אכל ולא שתה עד שגווע ונפל לנחל. משמו נגזר המושג "נרקיסזם" שפירושו התמקדות בלבדית בעצמי.

שלגיה המסכנה סבלה כל כך משום שהראי אמר לאמה החורגת - המלכה הרעה, שאין יפה ממנה בממלכה... דוריאן גריי, גיבורו הספרותי של הסופר אוסקר ויילד (1890), אהב כל כך את דמות דיוקנו בתמונה מצוירת, עד שרצה להישאר בעצמו צעיר נהנתן וחסר מוסר לנצח - ורק תמונתו היא זו שתזדקן... דוריאן גריי ואחרים כמותו אינם מסוגלים לראות עצמם בשלמותם עם היתרונות והחסרונות שבהם. נערה אנורקסית המרעיבה עצמה (לעיתים עד מוות) ונראית "עור ועצמות" בלבד, מתבוננת במראה ו"רואה" ילדה שמנה! לעיתים, קשה לעקור את תמונת הראי המעוותת שבראשה. התבוננות במראה היא התנסות של תחושה ורגש ויחסי הגומלין שביניהם, ופרשנותי לעצמי. בדרך כלל אהיה יותר מודעת לעצמי לאור המידע שקיבלתי, אך לעיתים אשאר תקועה בפרשנות שלא מדעת. אני גם רואה את עצמי דרך מה שמשקפים לי סובביי וכך אני מודעת לעצמי. אדם ללא מודעות עצמית ממולכד: אין הוא מבחין בגבולות שבין אובייקטיבי לסובייקטיבי ונצמד לראייה עצמית סובייקטיבית הן במראה המשקפת את דמותו והן בפירוש של מה שמשקפת לו הסביבה.

משולחן המערכת



"השתקפות" כאמור היא היראות במראה ועל פני המים וגם מושג המתאר איך אני נראה בעיני אחרים. היא גם ביטוי של רעיון או העתק במחשב. הפילוסופיה מתייחסת אליה כאחד ממקורות הידע המשמעותיים והאיל ואנו משווים עצמנו לאחרים לאור קריטריונים מבחון, ומנסים להיות אובייקטיבים ולהבין את מקומנו בעולם. השתקפות ושיקוף מתייחסים גם להתבוננות עצמית: ניתוח מחשבות, רגשות ופעולות עם דגש על תוצאות בהיערכות לעתיד לאור ניתוח המידע. בפסיכולוגיה מסייע הפסיכולוג למטופל לראות את עצמו ולהבין את התנהגותו באמצעות כלי מובנה הנקרא "שיקוף", כאשר הוא משקף למטופל את מה שאמר במילים במטרה לסייע לו להגיע למודעות עצמית - מודעות שתאפשר לו תקשורת טובה יותר ושליטה בחייו. המטפל חוזר על התכנים שהעלה המטופל ומסייע לו לחדד את רגשותיו, להבין אותם ולקבלם.

"השתקפות עצמית" (SELF REFLECTION) היא הסתכלות אישית מחודשת על הדברים שהיו מתוך הנחה שהאדם מסוגל לצפות בעצמו ולבחון את מחשבותיו, רגשותיו, צרכיו וזיכרונותיו ולחבר ידע ישן עם ידע חדש. כך, בשעה שהוא מודע לעצמו הוא משתנה. הוא יוצר השתקפות כמו במראה בעזרת "עין נוספת" הצופה אל הפנים, והמשמעויות הנלוות לכך. "השתקפות" היא פעולה יצרנית לבניית תמונה מציאותית ושיפורה. אליס ב"ארץ הפלאות" של הסופר לואיס קרול (1871) נכנסת לעולם המראות ומצליחה לראות מעבר לבבואה שלה את צפונותיה, ואז, להילחם בפחדיה. השתקפות במראה אינה נותנת לנו תמונה מלאה של מי שאנחנו: היא מראה רק חלק מהשלם שאנו. אם נתבונן בעצמנו ונסכים לקבל את עצמנו על יתרונותינו וחסרונותינו - ייקל עלינו גם לקבל אחרים. עיוורון רגשי מטשטש את יכולת החשיבה שלנו, ואז המראה מולנו מעוותת את המציאות.

לסיכום:

המראה אכן משקפת לי באופן פוטוגרפי את גרגר הפרג שנתקע בין שיניי, וגם את השרשרת שניסיתי להתאים לשמלתי האדומה. היא משקפת לי גם את גזרתי המלאה... ואת הקמטים ש"הרווחתי" במהלך חיי. אני אומרת לעצמי שהכול שלי ואני מסוגלת להתבונן בעצמי בבהירות: זאת אני! וחשוב תמיד איך להשתפר ואיך להשתמש ביתרונותיי - אשתדל להיות שמחה ב"שלמותי" היום, כאן ועכשיו ולשמח גם את סביבתי. כדברי המשוררת אנאיס נון: "איננו רואים את הדברים כפי שהם - אנחנו רואים אותם כפי שאנחנו".

לסיום שיר קטן של ילד בן 9 על השתקפות:

ס'ינ'ים

השנ'יים הם רא'י
אזל' הם יואר כי
זים רואים אל השנ'יים
וזס'ינ'יים סוז יואר
כי זס'ינ'יים רואים אל היס,
אל השנ'יים.



משולחן המערכת



כלי נגינה עתיקים וחדשים - אלה מול אלה מאת אילנה זבירין

חלק מכלי הנגינה שהיו קיימים לפני כ-300 שנה קיימים היום בגרסה אחרת. למשל הויולה דה גמבה היא הגרסה הקודמת של הצ'לו, וכך בהתאמה: חלילי העץ: לחלילי מתכת - חלילי צד, והצ'מבלו והקלויקורד התפתחו לפסנתר.



צ'מבלו

מר שמחה חלד, נגן צ'לו בתזמורת הפילהרמונית טוען שהיום לא צריך להשתמש בכלים עתיקים כי המודרניים יותר מדויקים, יותר חזקים ונשמעים יותר טוב. וזה יצר אצלי תמיהה. אני מדברת על מוסיקת הבארוק בערך מאמצע המאה ה-17 עד אמצע המאה ה-18. שאלתי את עצמי האם מלחין כה מוערך כמו באך למשל, שיצר כמוהו לכלי הנגינה של תקופתו, היה כותב אחרת לו היו לרשותו כלים "חדישים"? ואתן דוגמאות:

צורת המעבר בין קולות ונגינת הידיים מוכתבת בצ'מבלו והיא נשמעת אחרת כשמנגנים את היצירה בפסנתר (ההבדל העיקרי בין שני הכלים הוא שפסנתר הוא כלי הקשה בעוד שהצ'מבלו הוא כלי פריטה, למרות שהם נראים דומים). בכלי כמו צ'מבלו שבו אי אפשר להדגיש פיאנו ופורטה, היו צריכים למצוא פתרונות כמו סלסולים, כדי להדגיש את המוסיקה. שיטה שנפוצה במוסיקת הבארוק. דוגמה נוספת להדגשת הנגינה בצ'מבלו היו החזרות הרבות של הנושא במדויק על מנת

להמחיש לשומע. "עד שילמד", אבל שלא ישתעמם! ולכן, נהוג לנגן חזרות של נושא כל פעם באופן שונה, לפי ראות עיניו של המבצע - בסילסולים ובתוספות והפסקות - וכל המרבה הרי זה משובח! בנוסף, מלחיני הבארוק כתבו בדרך כלל בקיצור, ללא ציון ה"תוספות". הרי התווים הועברו בכתב יד במהירות יחסית לנגנים ולכן קיצרו בהוראות כתובות וסמכו על הנגנים שישתדרו, יוסיפו אקורדים וסילסולים (למרות שבאך הוסיף די הרבה הסברים בנוסף ואומרים שאשתו עזרה לו לכתוב). לא רק זאת, התזמורות היו קטנות בדרך כלל, כי מי יכול היה להרשות לעצמו להחזיק תזמורת, ולא היו הופעות לציבור הרחב ולא מכרו כרטיסים להופעות. לכן כשמלחין כתב לחליל הוא גם חשב שאם לא יהיה בנמצא נגן חליל אז יוכל למלא את מקומו, כנר למשל. נקודה נוספת לציון היא השימוש של מלחיני הבארוק רק במספר סולמות מוגבל.

משולחן המערכת

במעט מאוד סולמות. ידוע היה שסולם מסוים משרה הלך רוח, למשל מלנכולי או שמח. ושוב, בעיקר מפני שקשה היה לתאם בין כלים ולכוון אותם כך שבנגינה יחד לא יהיו צרימות.

תמהני אם אותם מלחינים פוריים ומוכרים כמו טלמן, לולי, באך, הנדל, ראמו, פרסל, סקרלטי - היו כותבים גם היום כך כשעומדים לרשותם לא רק אמצעי הגברה אלא גם תזמורות גדולות, אולמות גדולים, הקלטות שמאפשרות לקהל להכיר את היצירות, נגנים משובחים ומאומנים וכמובן כלי נגינה בעלי טווח נגינה רחב בהרבה. מסקנה מוכחת, יש הרבה פרשנויות ליצירות אלו. נקודה נוספת לציון - מדוע כלים עתיקים נשמעים לפעמים "מזייפים" - צריך לכוון אותן יותר, ואפילו כלי כמו צ'מבלו, שלא כפסנתר. לכן אסור לדעתי בשום אופן לנגן באמסמבל מעורב של כלים עתיקים וחדשים.

מצד שני, מלחיני תקופות המעבר מהבארוק למוסיקה הקלאסית כמו מוצרט או בטהובן כבר הכירו גם את הכלים המודרניים וכתבו כבר אחרת. בטהובן למשל, הכיר את המלחין קלמנטי שחי בלונדון וייצר פסנתרים. בטהובן עשה איתו עיסקה כלכלית כשקיבל על עצמו לשווק את מכירת הפסנתר המודרני באירופה.

הפסנתר, שיוצר כך שבו מתגברים על הבעיות הפיסיקליות של הקול, ולכן מדייק במעבר בין התווים והסולמות, התקבל בחששות והתנגדות בחוגים המוסיקליים באירופה בסוף תקופת הבארוק. דוגמה מעולה לכך היא עבודתו המונומנטאלית של באך, "הפסנתר המשווה היטב". יותר נכון "הכיוון הנכון של המקלדת", גם של אורגן, גם של כלי מקלדת אחרים של התקופה, הוא אוסף פרלודים ופוגות ואלו נכתבו כהוכחה לכך שאפשר לנגן בכל סולם יצירות בפסנתר, או כלי מקלדת אחר מבלי למעוד ל"זיזים", וכך באך, למרות היותו מלחין בארוק מובהק, הראה את גישתו ה"מודרנית" להנגשת הכלי החדש ולאפשרויות הרבות הטמונות בו לנגינה בכל סולם שנרצה, למרות שגם חלקים מהפרלודים הללו נכתבו עדיין בגישה של נגינה במעברים של הנושאים בין יד ליד ובין הרגיסטרים כמו בצ'מבלו.

המסקנה שלי לגבי נגינה בכלים עתיקים אינה "חד וחלק":

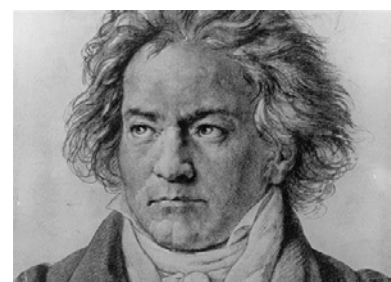
אני חושבת שיצירות טובות וחשובות צריך לשמוע בגרסאות שונות ובנגינה בכלים הן מודרניים והן עתיקים. דוגמה טובה בעיניי היא נגינת היצירה "וריאציות גולדברג" של באך שיש לי אותה מוקלטת בהרבה גרסאות. אחת הטובות דווקא, מנוגנת בפסנתר ע"י גלן גולד, למרות שהיצירה נכתבה במקורה לצ'מבלו בעל שני רגיסטרים, וכך היא מנוגנת על ידי גוסטב לאונהרד, אחד מגדולי נגני הצ'מבלו במאה ה-20. את שניהם זכיתי עוד לשמוע באולם. ואגב, יצירה זו מושמעת גם בהרכבים קאמרליים שונים וגם אז היא נפלאה.



יוהאן סבסטיאן באך



אמדיאוס מוצרט



לודוויג ואן בטהובן

משולחן המערכת



החבילה / מוניקה הלפר מאת רעיה טילינגר

בקצהו המבודד של כפר נידח באוסטריה, בשנת 1914, חיים בדלות גדולה מריה, יוזף (שימו לב לשמות), וארבעת ילדיהם. 'הבית שלהם קטן. פלג מים במרחק מה מתחתיו ומעין. מאחוריו, הר כמו סלע זקוף. הבית תמיד מוצל.' (עמ' 7)

מריה היא יפהפייה, יפיה מניע את הסיפור. אין גבר בכפר שאינו חושק בה אך איש אינו מעז לנסות מאימתו של יוזף, בעלה, גבר כהה ויפה שמשום מה יראים בכפר מאלימותו, אם כי לא הייתה לכך הוכחה מעולם. יוזף מפרנס את משפחתו בדוחק מעסקאות לא ברורות עם ראש הכפר – גוטליב. ביולי 1914 פורצת מלחמת העולם הראשונה ובספטמבר מגויס יוזף לצבא. לפני לכתו הוא ניגש לראש הכפר ושואל:

‘האם אתה מוכן להשגיח על מריה כשאני בחזית?’

מריה היפה שעליה צריך ראש הכפר להשגיח היא סבתה של מחברת הספר – מעין ממואר שאינו ערוך על פי סדר כרונולוגי ומדלג בין התקופות. עירוב של התרחשויות מהעבר וההווה, אירועי ילדות ואירועים עכשוויים, עובדות והרהורים. ‘את הזיכרון יש לראות כאנדרלמוסיה גמורה. רק כשהוא עובר דרמטיזציה נוצר בו סדר.’ (עמ' 44) ‘לחולל סדר בזיכרון – האם אין בזה מן השקר? שקר במובן זה שאני יוצרת אשליה כאילו סדר כזה אמנם קיים.’ (עמ' 45) כך מסבירה הסופרת את הדרך בה בחרה לכתוב את ההיסטוריה המשפחתית. הקורא מתוודע לתולדותיה העצובות של המשפחה באמצעות אנקדוטות אותן מספרת למחברת דודתה קתה, שלקחה אותה אליה וגידלה אותה בביתה לאחר מות אימה. השפה המשפחתית המיוחדת אף היא מסייעת בכתיבת קורות המשפחה.

דו שיח בין המחברת ואימה:

‘תסתכלי לי לתוך העיניים’

‘אף אחד לא אומר ‘תסתכלי לי לתוך העיניים’ אם מישהו כבר רוצה לומר דבר כזה, אז הוא אומר ‘תסתכלי לי בעיניים’... זה עבר אליה בירושה מאימה, אמרה, מהסבתא היפה שלך, ובאותה נשימה הוסיפה: ‘היא הייתה כמוך... תיזהרי שלא תגדלי להיות כמוה’.

(עמ' 33). הסבתא המדוברת, מריה, זו שהופקדה בידי בעלה למשמרת אצל ראש הכפר גוטליב, חיה לבדה בבית הדל המרוחק מן הכפר ודאגה לארבעת ילדיה הקטנים שעבדו בפרך במשק העלוב. אחד מהם, לורנץ בן התשע, הילד המוכשר ביותר מבין הארבעה, זה שידע לכפול בראשו שני מספרים בני שלוש ספרות, נוטל את תפקידו של האב: להגן על המשפחה מכול אויב ומפני המחסור הנורא באוכל.



משולחן המערכת

גוטליב, ראש הכפר, מנצל את העדרו של יוזף כדי לנסות את מה שעד כה איש בכפר לא העז, אך כולם פנטזו על כך: לשכב עם מריה היפה. הוא מזמין את מריה להצטרף אליו לנסיעה ליריד בהמות ומתחכך בה שוב ושוב במהלך הנסיעה, מבהיר את כוונותיו. מריה, מסתבר, אינה תמימה. 'עלה בדעתה שכדאי להיות נחמדה אליו, בסופו של דבר היו לה ציפיות ממנו. הוא הסכים לספק למשפחה צרכי מזון, והיא יכלה גם לבקש ממנו בדים וחוטים ונעליים... וגם צרכי בית ספר חסרו להם. שנת הלימודים עמדה להתחיל.' (עמ' 26). כשעניים כול כך קשה להיות בררנים או גאוותנים.

ביריד משתבשות התוכניות. זר מסתורי, גבר בשם גיאורג מהעיר הנובר מופיע שם. מה שקורה בין מריה ובין הוא מה שאנו קוראים: אהבה ממבט ראשון. 'ומאז היא יודעת שכשמתאהבים זה חסר משמעות, אבל כשאוהבים יש לזה משמעות רבה.' (עמ' 30) שלוש פעמים ביקר אותה הגבר הזר בביתה ובפעם הרביעית עצר אותו במודע הבן לורנץ באמתלה שהוא רוצה להראות לו תכניות למכונה שתכנן לבנות.

בתום השיחה הזו ביקש הזר מלורנץ למסור לאימו שלא יחזור עוד לבקר אותה. כשנודע למריה מפי לורנץ על כך השתכרה בפעם היחידה בחייה עד איבוד ההכרה. גם את ראש הכפר גוטליב שלא נואש מהפנטזיה על מריה הבריה לורנץ כשכיוון אליו רובה. זמן קצר לאחר ביקור הזר המסתורי הייתה מריה בהריון. הנפשות הרחומות של הכפר חישבו כי לא יתכן שההיריון הוא מן התקופה שיוזף הבעל היה בחופשה מן הצבא. התינוקת שנולדה, החליטו, היא בוודאות בתו של הזר.

יוזף חזר מן המלחמה. עם גרטה, (שלימים הייתה אימה של הכותבת), הילדה שעל פי הרכילות בכפר לא היה אביה, לא דיבר מעולם. אחרי גרטה נולדו עוד שני ילדים למשפחה, בת ובן, סך הכול שבעה ילדים. בפי אנשי הכפר כונו כל השבעה 'החבילה'. אנשי הכפר לא טרחו ללמוד את שמותיהם של 'פראי האדם', שחיו בבדידות ולמדו לדאוג לעצמם. אף אחד בכפר לא חש חמלה או רחמים על הילדים הללו. איש לא העלה בדעתו לדאוג להם בימי המלחמה בהם נעדר האב מן הבית וגם לא בימים שיבואו אחריהם, בהם ימותו יוזף ומריה בזה אחר זה וישאירו בבית הקטן שבעה ילדים רעבים. אפילו הכומר, שליחו של אלוהים הטוב והמיטיב, מי שטרח להגיע אל מריה בימי הריונה באמצע המלחמה, להוכיח אותה על חטא שלא ידוע אם חטאה ולהסיר את הצלב מעל משקוף הדלת, לא סר לביתם של היתומים ולא דאג לצרכיהם.

מן הסיפור הקצר המסופר בשפה רזה, צלולה וברורה עולה ביקורת חריפה על אנשי הכפר, על אנשי הדת, על הממסד. האם הכפר חסר השם הוא מיקרוקוסמוס של החברה האנושית שאינה חומלת על האחר, השונה, שאינו פועל על פי הכללים המצופים?

הסופרת מסיימת את הממואר בשאלות:

'מתי ואיפה נגמרת 'החבילה'? האם אני עדיין שייכת אליה? האם ילדי עדיין שייכים אליה? ...

ושאלה שנייה: האם ידעו בכלל לשמוח ולצחוק ב'חבילה'?

מן הסיפור העצוב עולה התשובה כי אולי כדאי לנתק בשלב כלשהו את ההשתייכות ל'חבילה' הזו שההיסטוריה שלה כוללת כישרונות נדירים שלא פותחו, אלוהולזים, נישואים לא מאושרים, מיתות משונות ועוד.

האם יכול אדם להפסיק להיות חלק ממשפחתו? מן ההיסטוריה שלו?

משולחן המערכת



מעולם החדשנות (על אדריכלות וטכנולוגיה) מאת שלי חן

מי שביקר במתחם **ביה"ח רמב"ם** בשנים האחרונות ודאי ראה את הבניין של בית חולים **רות רפפורט לילדים**. הפרויקט הוא מהראשונים בישראל לקבלת תו תקן ירוק כמוסד רפואי. תכנונו מעודד הפחתת זיהומים, הורדת קרינה, שיפור תנאי הסביבה, הפחתת רעש, שיפור תנאי האקלים ועוד. המבנה מתאפיין בחיסכון אנרגטי משמעותי, חיסכון במים ובמערכת פניאומטית לטיפול בפסולת. בניין זה הוא חלק מהמגמה הבולטת בתחום הבנייה הטכנולוגית - האדריכלות הדיגיטלית - אשר במסגרתה משתמשים אדריכלים בתוכנות מתקדמות המאפשרות פיתוח צורני חדש.



מגדל שרונה - עזריאלי בתכנון אדר' משה צור הוא דוגמה נוספת למגמה זו. המבנה בעל צורניות זוויתית ונראה שונה מנקודות מבט שונות. לטכנולוגיה חשיבות רבה גם בצמיחתה של ה"אדריכלות הירוקה" ששמה לה למטרה להקטין את הנזק הסביבתי. השימוש בחומרים ממוחזרים, במערכות לחסכון בחשמל ומים ובאנרגיה סולארית מאפשר בניית מבנים "חכמים" בעלי ניצול טוב יותר של משאבי הטבע. במאמר זה אסקור ואנתח שלושה פרויקטים אדריכליים מתקופות שונות, ואדון באמצעותם על תמורות טכנולוגיות המעוררות מחשבה ופריצת דרך בעולם, מאז ועד היום.



"עיר מרחבית", 1959, אדריכל יונה פרידמן

פרויקט זה אמנם "נשאר על הנייר" אך הוא רלוונטי בשיח האדריכלי גם כיום, כאשר אנו דנים בנושאים של מוביליות, צמיחה, השתנות, אוניברסליות. הפרויקט הכניס לתודעה את הצורך של האדריכלים להתאים את התכנון לזמן, לשינויים ולרצונות דיור שונים. פרידמן

הציע מבנה מרחבי המונף על גבי כלונסאות שיכול לחדור אזורים שבהם אין אפשרות לבנות או אפילו בערים קיימות. "טכניקה זו מאפשרת התפתחות עירונית מסוג חדש, כלומר זו של העיר התלת-ממדית. הרעיון הוא להגדיל את שטח הפנים המקורי של העיר" (פרידמן). עקרון תכנוני נוסף הוא התכנון המודולרי. רשת מרחבית המאפשרת להכניס לתוכה חלל. החלל יכול להשתנות

משולחן המערכת

בהתאם לצרכי התושבים והעיר. "כוח הביטוי האינדיבידואלי יהפוך לפיכך לקומפוזיציה אקראית... והעיר תחזור להיות מה שהיה תמיד: תיאטרון חיי היומיום" (פרידמן).

במהלך לימודי במחלקה לארכיטקטורה של ויצו בחיפה, ניסיתי לתכנן מבנה מגורים בהרכבה. מבנה המתבסס על עקרונות וערכים דומים לאלה שהציע פרידמן. יצרתי מערכת רשתית, גריד קונסטרוקטיבי שאליו נכנסות יחידות דיור מודולריות בגדלים שונים, היחידות יכולות להתפרק או לגדול על ידי הוספת נפח בנוי. הפריימים אותם יוצרת הרשת יכולים להיות מלאים או פתוחים, להוות שטח ציבורי או פרטי וכך למעשה לאפשר גמישות הן בתהליכי הבנייה והן בצרכים המשתנים. מעניין הדבר בעיניי של הקישור בין



פרויקט סטודיו שתוכנן כדי להביא חשיבה מחודשת לצורת המגורים בת זמנינו, לבין פרויקט בן שישה עשורים. "העיר המרחבית" של פרידמן עדיין מעסיקה את דמיונם של אמנים ואדריכלים עכשוויים רבים, כמו גם מחקר חדשני בתחום המודולר

הפרויקט השני עליו בחרתי לדון משמש כ'אבן דרך' באדריכלות הפרמטרית, הוא עושה שימוש בקוד מחשב על מנת להתגבר על אתגרים הנדסיים.

חומרי הבניה הינם חומרים תעשייתיים, פלדה וזכוכית, אשר שימוש נרחב בהם ניתן לראות בשנות ה-60 כחלק מאדריכלות מודרנית. הם נחשבים חומרים 'קלים' המאפשרים פירוק והרכבה בקלות ובמהירות. רוב הקונסטרוקציה נעשתה באופן טרומי והגיעה בשלמותה לאתר. "זה היה כמו מכונה נהדרת שישבה על הקרקע ואז שוכנה באדמה" (גרימשאו). הגג מתחדד ממפתח של 55 מ' עד 35 מ' לאורך תוואי מעוקל של 400 מ', א-סימטרי שיכול להתרחב או להתכווץ, כך שיתאים לכל אתר ללא קשר לצורתו. גמישות זו היוותה עיקרון תכנוני בפרויקט על מנת לפשט את המורכבות הגאומטרית שעלולה להיווצר. הקשתות נמצאות בחפיפה חלקית ונמצאות במישורים שונים ונוטות לצד. למעשה, נכון יהיה לקרוא להן 'עקומות פרבוליות' כיוון שהן לא משלימות מהלך מעגל באופן שלם. זווית העקומות משתנה בין האחת לשנייה, על מנת לא לחשב כל עקומה בנפרד, היה צורך לחשב את זווית הנטייה, זו אחת הסיבות שהובילו לבחירה ושימוש במודל פרמטרי.

גרימשאו יצר יחס קבוע בין שני משתנים, האחד הוא גודל הטווח בין קשת לקשת (יצירת אינטרוול), השני הוא אחוז הנטייה - עקמומית. לכל עקומה, הזין ערך אחר לפרמטר האינטרוול דבר שהביא שינוי בעקמומיות. לאחר קביעת המודל הסופי המחברים

משולחן המערכת

פותחו במידת ורסטיליות שתאפשר חיבורים בזוויות שונות.

פרויקט זה עושה שימוש באדריכלות קוד, ויחד עם זאת, לראות עיניי, הוא עדיין נשאר נוקשה בצורניות שלו. הוספה של פרמטרים למשוואה ושמירה על המשתנים הקבועים (היחסיות שהגדיר גרימסאו) יכלו אולי לקדם צורניות חופשית יותר, שיודעת להתייחס לאור, אקלים וכדומה. היתרון המושג בפרויקט הוא דווקא פשטות הקוד שאפשרה להוציא את הפרויקט לפועל בזמן קצר יחסית, ולהתגבר על אתגרים הנדסיים שתוואי הרכבת יצר.



כמו כן, הפרויקט הצליח ליישם אדריכלות שנבראה באופן אינטגרלי בעזרת קוד מחשב, ולא הסתמכה על חישוב אנושי, דבר שהוליד הוצאה לפועל של תכנון מורכב ומרובה פרטים, משתנים ואלמנטים בהיבט הקונסטרוקטיבי, תכנוני ואף בחיבור לתשתית האורבנית.

האצטדיון הלאומי המפורסם של בייג'ינג המכונה גם קן הציפורים, עוצב על ידי האדריכלים השווייצרים הרצוג ודה מורון, והאדריכל הסיני לי שינגנג.

בפרויקט האחרון ארצה לדון בתכנון פרמטרי בשילוב של Generative Design, סוג חדש של כלי תוכנה המאפשר לבני אדם לשלוט בכוחות אינטלקטואליים חזקים פי כמה ממוחות אנושיים, לתכנן ולבנות מבנים שלא היו יכולים להתקיים אחרת. זו לא הפעם הראשונה, כמובן, שנעשה שימוש בכלים חישוביים למטרות מעשיות, אך היכולות של כלי זה הן כבירות בהתגברות על אתגרים חישוביים ושימוש חסכוני ושקול בחומרים, דבר המוביל לחסכון כלכלי גדול בעיקר בתחום האדריכלות. האצטדיון הלאומי של בייג'ינג, המכונה גם קן הציפורים, נבנה במיוחד לקראת אולימפיאדת קיץ 2008. בתחילה הוא תוכנן להכיל עד 100,000 איש במהלך המשחקים, אולם הוא הצטמצם ל-80,000. לאחר השימוש בו באולימפיאדה הוא הפך לאטרקציה תיירותית בינלאומית. העיצוב הפרמטרי משולב במבנה לצורך אסתטי, רב תפקודי ובר קיימא.

למרות שאיברי הפלדה המבניים נראים אקראיים ומורכבים מאוד מבחוץ, הם למעשה משולבים בזירות רבה. האדריכלים התמודדו עם אתגרים מבחינת מורכבות גיאומטרית ותהליכים פרוגרמטיים ועשו שימוש בטכניקות חישוב להתאמה נפרדת המונית של כל רכיב פלדה. כל חלק בגוף הפלדה מחובר באופן שיטתי - כמו רשת, ומשפר את האסתטיקה שלו מבחוץ ומבפנים. הקוד המתמטי התגבר הן על הצורך במבנה העומד בכוחות ססמיים בשל הרגישות של האזור לרעידות אדמה והן על הכנסה של אור ואוויר. המבנה שוקל 42,000 טון, רוחבו 333 מ' וגובהו 69.2 מ'.

משולחן המערכת



הפלדה במבנה עברה מניפולציה באמצעות קוד מחשב שיצר אינסוף אפשרויות לקבלת צורה של קערה מבלי לשנות פרמטר אחר של המבנה. המבנה נועד להיות מורכב בחלקים מוקדמים טרומיים של פלדה שהוצמדו באתר באמצעות מפרקים מרותכים. מערכת הפלדה משלבת את גרמי המדרגות העיקריים של האצטדיון כחלק אינטגרלי משיפוע וזווית קורות המעטפת, דבר שיוצר אלמנט של זרימה והמשכיות.



האצטדיון האולימפי בבייג'ינג גמיש מבחינת המבנה הפיזי שלו והפונקציות שלו. באשר למבנה הפיזי שלו, התכנון הפרמטרי מאפשר להרכיב ולפרק את מבנה המדרגה העליונה בכל זמן נתון על מנת לשלוט בגודל ובקיבולת האצטדיון. מבחינת פונקציה, האצטדיון אינו משמש רק אצטדיון ספורטיבי אלא גם כחלל רב תפקודי המשמש לאירועי תרבות וכמכון כושר לתושבי העיר.



לסיכום, פרמטריזם (מהשורש פרמטר - רכיב) מאפשר לבטא מורכבות פרוגרמטית באצטדיון האולימפי ויוצר מבנה אסתטי, רב תפקודי ובר קיימא. הפרמטריות מאפשרת לאדריכלים לחשוב מעבר לתיאוריות של ארכיטקטורה "אידיאלית", וליצור מבנים בלתי אוסיף ואומר כי למרות הקדמה של הטכנולוגיה המאפשרת לפרוץ גבולות חדשים, אנו צריכים לשים לבנו כמצפן את הערכים החברתיים, הכלכליים והסביבתיים, על מנת לשאוף ליצירת מקומות המטיבים עם צרכי השעה, צרכי המקום וצרכי האדם.

שלי חן, סטודנטית לאדריכלות שנה חמישית במרכז האקדמי ויצו חיפה, מלגאית של הארגון אוהבת להרהר באופן שבו אנו פוגשים חלל מרחבי וזכותם של האדריכלים לייצר סביבה חדשה. טכנולוגיה וחדשנות לוקחים את האדריכלות צעד קדימה ומאפשרים לפרוץ גבולות, במיוחד כאשר לא זונחים את הרגש והאינטואיציה האנושית.

בתי הורים



משוט בארץ - מאפיית "ילדודס" בקריית גת מאת דוד סימה (פסגת-חן)

מוסד "נווה חנה" בקריית גת משמש בית לכ-90 ילדים בסיכון - מגיל חמש ועד תיכון. חלק מהילדים הוצאו מבית הוריהם בצווי בית משפט; חלקם עברו להתגורר ב"נווה חנה" בהסכמת ההורים הסובלים מקשיי תפקוד או אבטלה; אחרים עברו טראומות קשות של נטישה והזנחה, ולעיתים הגיעו לבית הילדים לאחר תקופה שבה שוטטו בשווקים וברחובות בלי בית חם או מסגרת חינוכית. בין יתר הפעילויות החינוכיות, הוקמה ביוזמת צוות בית הילדים, מאפיית לחמים ועוגיות. במאפיה, שנחלת הצלחה מסחרית, עובדים הילדים מגיל 15 ומעלה בתורנויות, במקביל ללימודים, ונדרשים להקפיד על עמידה בזמנים, כללי ניקיון וחתימה על כרטיס עובד. שכרם נקבע על פי הוראות משרד העבודה והרווחה לגבי העסקת בני נוער, והרווחים הנותרים ממכירת המוצרים, חוזרים לרווחת החוסים ב"נווה חנה". הכסף שהרוויחו עובדי המאפייה הצעירים משמש את חלקם להוצאת רישיון נהיגה, קניית בגדים ואפילו עזרה בפרנסת המשפחה.



בקריית גת מאפיית 'ילדודס' פועלת,
ומחנכת לעבודה כל ילד וילד,
ילדים שהגורל חייהם קצת אמלל,
ולמזלם נאספו לבית חם וחומל,
המספק לכולם את כל מה שנחוץ,
עד הגיעם לבגרות בה יוצאים אל החוץ,
אך כדי לשלבם בחיים ללא תלות,
יש ללמדם שלמחיה יש עלות,
ושטרות של ממון לא גדלים על העץ,
וכדי להתפרנס צריך להתאמץ.
סיפורי הצלחה מרגשים הרימונו אל על,
וכלנו מיהרנו לתרום למפעל,
כשליבנו מלא בחזון היפה,
וידינו מלאות בדברי מאפה.

בתי הורים

פרס הפסיכותרפיסטית של השנה

מאת אלינור אבינור (פסגת חן)

סיימתי את שנת 2022 עם שיא חדש מבחינתי: קיבלתי בלאס וגאס פרס על היותי פסיכותרפיסטית הכי משפיענית לשנת 2022. הפרס התקבל כהוקרה על עבודה שהתבצעה לאורך שנים. בשבילי זה היה שיא רגשי ומקצועי.

יחד איתי קיבלו אות הוקרה גם אנשי מקצוע אחרים ממגוון ארצות בעולם על פעילותם בקנה מידה עולמי והשפעה משמעותית בתחומי המקצוע שלהם. היה מאוד מרגש להיות בקרבת אנשים אילו ולראות את דגל ישראל על הבמה.

הטקס היה מאוד מרגש. היו בו סממנים שדומים לטקס האוסקר - לבוש מאוד פורמלי והדור בשונה מהלבוש הישראלי הנפוץ לאירועים חשובים, המון קישוטים מסביב, תזמורת והמון משקאות חריפים. אני לא נגעתי בהם, אוכל מכל טוב שאני טעמתי רק את חלקו, וצלם שצילם ללא הרף את המשתתפים. שמחתי לחזור לארץ לחיים נורמטיביים בדיור המוגן שלנו, 'פסגת חן'.

בהסתכלות על מה הלאה, לעתיד יש הרבה הזדמנויות.

ב-2021 התחלנו אחותי יונה סילמן ואני, פיתוח של אפליקציה המאפשרת לאנשים לעבוד על הרגשות שלהם בעזרת תמונות השלכתיות ושאלות מנחות. בשנת 2023 שמנו לנו יעד להשלים גרסה עבור הפצה לקבלת משובים על ההתנסות של המשתמשים באפליקציה. מאוד נשמח לקבל פידבקים ממשתמשים של הקהילתון על מנת לקבל מידע על אפקטיביות האפליקציה גם עבור הגיל השלישי.

מי שמעוניין להתנסות באפליקציה מוזמן לשלוח הודעת **what's app** לטלפון של יונה **0505-642642**.



בתי הורים



הזדקנות מוצלחת

מאת לאה שלייכר-נובק, (מנהלת "דיוור מושלם" - שירותי דיוור מוגן עד הבית)

"דיוור מושלם", שחוגג השנה עשור שנים (החל ב-2013), התרחב בקצב מהיר. זוהי תכנית חדשנית, ראשונה מסוגה בארץ, שהחברים בה נשארים בביתם הפרטי ומקבלים שירותים עד הבית! נפלה בחלקי הזכות להקים את התכנית משלב הרעיון, אותו הגו בארגון טרם הגעתי. כיום יש לי את האתגר והסיפוק לנהל ולהפעיל את התכנית בעזרת הנהלה מאמינה ותומכת וצוות עובדים מיומן ומסור. מבלי להאמין, לרצות ו"לתת את הנשמה" לא הייתי מצליחה...

הנני חיפאית, בעלת תואר ראשון בעבודה סוציאלית עם התמחויות בבריאות וחולי ובגרונטולוגיה, ותואר שני במנהל עסקים עם התמחויות בארגונים ללא כוונת רווח ובניהול משאבי אנוש. את שני התארים סיימתי באוניברסיטת חיפה. הניסיון התעסוקתי שלי עד כה כולל עבודה סוציאלית בשירותי רווחה, ניהול משאבי אנוש בארגונים ותפקידים שונים בבתי דיוור מוגן: עובדת סוציאלית, מנהלת תפעול ומנהלת בית. מתוך הנושאים הרבים המועלים בהתייחס להזדקנות בכלל ולהזדקנות מוצלחת בפרט, בחרתי להעלות היבט שבעיני חשוב ביותר: התנהגות פרואקטיבית שפירושה: התנהגות שהאדם יוזם על מנת להתכונן למצבים עתידיים. בניגוד למשברים אחרים, משבר הזקנה אינו "דופק יום אחד בדלת" - אפשר ואף מומלץ להתכונן לכואו... פרופ' שרה כרמל, ראש המחקר הרב-תחומי לחקר הזקנה באוניברסיטת בן-גוריון, כתבה על ממצאי מחקר שהייתה שותפה לו (מוסף הארץ, 28.3.14 עמ' 69-66) וציינה את הגורמים המשפיעים על תחושת רווחה והזדקנות מוצלחת:

- תחושת שליטה וההרגשה שניתן להתמודד עם קשיים ומשברים
- התנהגות פרואקטיבית
- תמיכה חברתית

המונח "קשה באימונים קל בקרב" המושאל מהצבא והשתרש בארץ לשאר התחומים, ממחיש את יתרונות ההתנהגות הפרואקטיבית. לרוב, אירועי משבר או ירידה פתאומית בתפקוד "תופסים אותנו לא מוכנים" ואז נאלצים לקבל החלטות בדחיפות ובתנאים קשים. במצבים אלה, לרוב, הבחירות הן תחת לחץ ואינן שקולות או רציונליות. התנהגות פרואקטיבית יכולה למנוע או להקטין את הנזק. היא תיתן הרגשת שליטה על החיים ושניתן להתמודד עם קשיים שיגיעו.

ניתן לנהוג בדרך פרואקטיבית בדרכים שונות כמו: ללמוד אילו מסגרות קיימות בקהילה - בתי דיוור מוגן, תכניות המאפשרות להמשיך ולהתגורר בבית, לחצני מצוקה, לדעת על גמלת סיעוד של הביטוח הלאומי ועובדים זרים - מי זכאי ומה צריך לעשות, מה קורה במקרים של שבר - לאיזה בי"ח לפנות (מה שתמיד שואלים באמבולנס...), איפה כדאי להחלים ולקבל שיקום (אם יש אפשרות בחירה), להחליף מבעוד מועד את האמבטיה למקלחון עם פתח מתאים למעבר כיסא גלגלים, להיות במעקב של רופא מומחה בגריאטריה המשלב את הדיסציפלינות השונות ו"עושה סדר" במידע ובתרופות שמקבלים מרופאים שונים ועוד... **התמיכה חברתית** היא משאב חיוני המוכר כבר שנים רבות כעוזר להתמודדות עם קשיים. משאב זה ניתן לחזק על ידי הצטרפות לדיוור מוגן, למועדון חברתי או לתכניות אחרות הקיימות בקהילה, כמו "דיוור מושלם", תכנית המאפשרת למעוניינים להמשיך ולהתגורר בביתם הפרטי - לקבל שירותים עד הבית וגם להשתתף בפעילויות החברה והתרבות של ארגון "פסגות כרמל", בבתי הדיוור המוגן ובמרכז הקהילתי כמו: חוגים, הרצאות וטיולים ולהשתמש במתקנים כמו בריכה, חדר כושר ועוד.

בתי הורים

מכתב תודה

לכבוד

מר אורן וינר

מנהל דיור מוגן

ראשוני הכרמל

מאפו 7

הנדון: תודה והוקרה על המעטפת שניתנה לאמנו, חנה זייף ז"ל

שלום רב,

לאחר שבע וחצי שנים של מגורים בדיור המוגן שלכם, "ראשוני הכרמל" ברחוב מאפו 7 הגיעה מסעה של אמנו לסיומו, עם מותה ביום חמישי י"ח שבט, ה- 09.02.23.

אחותי פנינה ואני מבקשות להודות לכם על המעטפת החמה שניתנה אצלכם ועל האכפתיות הרבה, שכה אפיינה אתכם. תודה לד"ר רוקסנה מנהלת המרפאה ותודה מיוחדת לאינה, האחות הראשית, על הזמינות וההקשבה בכל עת ובכל שעה והעיקר על הנשמה היתרה שלה. תודה גם לג'טה ונתן שסייעו גם הם בכל משמרת שלהם והגיעו תמיד בנכונות רבה ובהבנה. תודה לתמי, ריקי, רעיה, פאולה ובני שאיתם הייתה לנו תקשורת מצוינת וידם הייתה מושטת תמיד לכל מה שנדרש, כשתמי בראשם. תודה גם לך אורן על הנכונות לסייע בכל קושי או בעיה שהתגלתה והרצון לתת מענה מידי ומקצועי. אימא הייתה במקום עוטף, מקום משפחתי ונעים ואנו שמחות שאת שארית שנותיה האחרונות עשתה אצלכם.

מחזקות את ידיכם, שאו ברכה והוקרה בשמנו ובשם אימנו!

פנינה זייף וייסמן, יהודית הרשקוביץ

משולחן הקהילה



בתשבע וייס מנהלת הקהילה

חברים יקרים,

כפי שעדכנתי בגיליון הקודם, וועדת הקהילה עוסקת בימים אלו בנושא "פני הארגון לאן". כדי למקסם את שיתוף את החברים בתהליך החשיבה ובכך לאפשר השפעה מירבית של החברים על מה שקורה בארגון פעלנו במספר מישורים. פנינו ב"קול קורא" לחברים להציע רעיונות בנושא "פני הארגון לאן" בכלל ובנושא גיוס חברים חדשים בפרט. בנוסף, העברנו לחברים דרך הדוא"ל שאלון עמדות.

54 חברים וחברות ענו לשאלון ובימים אלו אנו מעבדים את התוצאות. עוד לפני סיום עיבוד כל התוצאות, ניתן לראות מגמה מעניינת. באופן כללי, יש שלוש סיבות עיקריות למשיכה להצטרף לארגון ולהחלטה להישאר בו כחברים:

1. הזיקה למורשת המייסדים, בעיקר של דורות ההמשך.
 2. פעילויות התרבות והחברה.
 3. הזכות להנחות לבתי הדיור המוגן ולקדימות בכניסה.
- המגמה הזו מאששת את מה ששיעורנו ומחזקת דגשים שבדדאי יהיה עלינו לתת עליהם את הדעת בעיצוב תכניות הפעולה.

תודה לכל מי שלקח חלק והיה שותף בתהליך!

קשר עם מתנדב/ת - אצלך בבית מדי שבוע



מתנדב או מתנדבת ישמחו להגיע אליך הביתה מדי שבוע, לשיח וקשר חברתי. מנסיוננו, יכולים להיווצר קשרים נהדרים. הזדמנות להרחיב את מעגל החברים. **צריך רק לבקש... ולהנות מפגישה חברתית, עם מתנדב או מתנדבת.**

המעוניינים, נא לפנות לזהר רפאלי העובדת הסוציאלית של הקהילה

טלפון 04-8258989

משולחן הקהילה

נפגשים ולומדים במסגרת מיזם "המרצים שלנו"



מפגש היכרות והדרכה בנושא

פודקאסט (הסכת)

מבוא למתחילים

יום חמישי 11/5 בשעה 11:00
במרכז קהילתי פסגות כרמל, שד' מוריה 55, חיפה

בהנחיית חברת הארגון, עו"ד דורית אלון-כשר

במפגש נחשף לעולם המופלא של הפודקאסטים (פודקאסט - הסכת בעברית) - סוג של תכנית רדיו, בכל נושא, בכל זמן ובכל שפה שניתן לשמוע דרך המחשב, הטאבלט או הטלפון הנייד. באמצעות הפודקאסט ניתן להכיר תחומים חדשים, מקומות חדשים, שפות ואנשים - בעודנו בנסיעה, בהליכה ספורטיבית, ישובים על הכורסא בבית או מתקשים להירדם בלילה.

תכנית המפגש:

- מהו פודקאסט?
- איך מוצאים פודקאסט?
- נתקין בטלפון הנייד את האפליקציה המתאימה לשמיעה של פודקאסטים;
- נלמד איך לחפש פודקאסטים חדשים, בהתאם לנושאים שמעניינים אותנו;
- נקבל המלצות על פודקאסטים מדורית.

יש להביא טלפון חכם!

המפגש ללא עלות לחברי הארגון, 20 ₪ למי שאינו חבר בארגון.

הרשמה מראש על בסיס מקום פנוי,
בימים א'-ה' בין השעות 07:30-14:00
טלפון: 04-8258989

משולחן הקהילה

טיול למישור חוף הכרמל, כפי שלא הכרתם

יום שלישי 20.06.23

- 07:45 - יציאה מצומת מוצרט, תחנת האוטובוס לכיוון חיפה
- 08.10 - איסוף מדיוור מוגן "פסגת חן" רח' בת חן 40, חיפה
- 08.25 - איסוף ממרכז חורב, תחנת האוטובוס ליד בני ברית
- 08.30 - איסוף ממרכז הקונגרסים, תחנת האוטובוס ברח' פרויד



בתוכנית

• **תל דור** - סיור באתר עיר הנמל העתיק, עם נוף עוצר נשימה ובו טבע ומורשת, ים ויבשה, עבר עשיר והווה. נתוודע למגוון נושאים מעניינים: ים ואדם שבוחר לחיות בקרבתו, חשיבות שימור העבר והמורשת ומשימת השמירה על הסביבה הימית והחופית.



• **זרעים מציון** - משק סימן טוב ציון ממושב כרם מהר"ל מתמחה בגידול ושימור צמחי הבר של הארץ עוד מהימים הראשונים של מדינת ישראל. למעלה מ-1000 מינים לייצור זרעים ופקעות, מבצעים עבודות הצלה ושיקום נופי לפרויקטים לאומיים. - נתכבד בתה צמחים מול הנוף עוצר הנשימה. - נשמע את סיפור המקום, נלמד על משמעות ויתרונות צמחי הבר, על צמחי מרפא ועל עבודות ההצלה והשיקום הנופי לפרויקטים לאומיים שהם מבצעים. - נצא לסיור חוויתי במשק, נראה את המגוון הכי גדול בארץ של זרעים ופקעות, נבקר בבריכה האקולוגית ובשטחי השימור של צמחי הבר.

• **בזלטון** - גן פסלים מרשים עם פסלים העשויים מאבני בזלת ענקיים המסודרים בצורת מעגל. מיהו האמן שאחראי ליצירה הזו? איך אפשר לפסל פסלי ענק שכאילו, המזכירים את פסלי בני המאיה במאצו-פיצ'ו...??

סיום משוער 16:00

עלות הטיול: 110 ₪ לחבר ארגון, 120 ₪ למי שאינו חבר ארגון.

המחיר כולל: הדרכה, הסעה, כניסה לאתרים. ארוחת בוקר בתל דור - במקום יש קיוסק יחיד, המציע בעיקר קפה וגלידות. ניתן להביא כריך מהבית. ארוחת צהרים-בקניון בדרך. החזר כספי מלא לביטול עד 18.06. לאחר מועד זה יגבו דמי ביטול בסך 50 ש"ח.

הרשמה על בסיס מקום פנוי, אצל ענת מזכירת הקהילה, שדרות מוריה 55 חיפה, טלפון: 04-8258989

משולחן הקהילה

הרצאה במסגרת מיזם "המרצים שלנו"

במרכז קהילתי פסגות כרמל, שד' מוריה 55, חיפה

הרמב"ם
חייו, כתביו ומשנתו
יום שלישי 27/06 בשעה 09.45



מרצה: רלה כהאנה

רלה, גמלאית מתחום ההייטק, מרצה על נושאים שונים בפני קהלים בכל טווח הגילאים.
ההרצאה ללא עלות לחברי הארגון, 20 ₪ למי שאינו חבר בארגון.
הרשמה מראש על בסיס מקום פנוי,
בימים א'-ה' בין השעות 07:30-14:00
טלפון: 04-8258989

רשמים מצולמים מהטיול לכפר רג'ר והסביבה

הטיול התקיים ב-06.03.2023

האנדרטה לחילי צד"ל במטולה



הכפר רג'ר



מזח הדייגים ההיסטורי ביסוד המעלה. הינו בין השרידים היחידים מאגם החולה שיושב באמצע שנות ה-50 של המאה ה-20. כיום, במקום אגם, משתרעים שדות חקלאיים. **משמאל-** המזח לפני ייבוש האגם.

משולחן הקהילה

מרכז קהילתי פסגות כרמל
 שד' מוריה 55, חיפה
מזמינים אתכם/אתכן להצטרף אלינו
 שיעור ניסיון ללא התחייבות.

מארגל הקהילתי מתקיימות פעילויות פנאי, תרבות וחברה מהנות ובאווירה נעימה. הנק מוזמן/ת להכנס, להתרשם מהאיכות והאווירה ולהצטרף. נשמח לראותך, בתשע וויס, מנהלת המרכז הקהילתי

נשמח לראותך,

תכנית קבוצה

יום א	יום ב	יום ג	יום ד	יום ה
ברידג' 08.30-11.00	רמי 09.00-11.00	ברידג' 08.30-11.00	רמי 09.00-11.00	ברידג' 08.30-11.00
קרמיקה 10.00-13.00	ציור 09.30-12.30	סריגה 09.15-10.00	קרמיקה 10.00-13.00	קבוצות שיחה בגרמנית 09.30-10.30 10.15-11.15 (אחת לשבועיים)
אנגלית בדגש דבור 09.30-11.00		טאי-צ'י 11.15-12.00	קבוצת זהר שיח על ההתמודדויות המזומנות לנו בגיל השלישי 09.45-11.10	התעמלות משולבת עם כסא 11.30-12.30
מועדון אוהבי יידיש 11.15-12.15 (אחת לשבועיים)		יוגה דינמית בזום 09.00-10.00	תנ"ך 11.30-12.30	טיולים (בימים משתנים)
ברידג' מודרך 16.00-18.00	קבוצת שיחה בגרמנית 18.00-19.00 (אחת לשבועיים)	הרשמה* קורס לימוד ברידג' למתחילים 16.00-18.00	ספרות גרמנית, בגרמנית - בזום 10.00-11.00	ניתן להירשם ללא תשלום, לתפוצת הדיוור האלקטרוני שלנו ולקבל עדכונים על הפעילות והטיולים המתוכננים

* פתיחה כשיש מינימום נרשמים

לפרטים נוספים ותאום שיעור ניסיון, נא לפנות אלינו. **טל: 04-8258989**



פסגות כרמל – דיור מוגן (ע"ר)
בית הורים בע"מ (חל"צ)



הננו מתכבדים להודיע על כינוס האסיפה הכללית השנתית של פסגות כרמל-דיור מוגן (ע"ר)

שתתקיים ביום שני, י"ג באב תשפ"ג, 31.07.2023,

באודיטוריום בית הורים "פסגת מאפו" (ראשוני הכרמל), רח' מאפו 5-7, חיפה.

התכנסות בשעה: 09.30

התחלת האסיפה בשעה: 10.00

על סדר היום :

1. בחירת יו"ר האסיפה.
2. דו"ח על פעילויות הארגון – יו"ר הארגון.
3. דו"ח כספי – יו"ר ועדת כספים.
4. דו"ח ועדת ביקורת.
5. אישור דוחות כספיים והדו"ח המילולי לשנת 2022.
6. בחירת ועדת ביקורת.
7. מינוי רואה חשבון.

✧ כל חברי העמותה מוזמנים ✧

✧ ניתן לעיין בדו"חות הכספיים והדו"ח המילולי לשנת 2022, במשרדי ההנהלה, שד' מאפו 8,

חיפה, החל מיום א' 16.07.2023 בין השעות 09.00-12.00.

בברכה,

בני זוסמן, יו"ר